

Vulnerability, Education and Resilience in Social Context

Vulnerabilitate, Educație și Reziliență în Context Social

Empirical Research in

Social Work and Sociology

ISSN 2668-3512
ISSN-L 2668-3512

Volume 5 / Issue 1

December 2023

TIMISOARA, ROMANIA

Empirical Research in Social Work and Sociology

Department of Social Work & Department of Sociology

Editor of the current issue:

Cosmin GOIAN

Phone: (+40) 744 810 318 / E-mail: cosmin.goian@e-uvv.ro

Address: Blvd. Vasile Pârvan, No. 4, 300233, Timișoara, Timiș, România

Secretary of the current issue:

Geanina-Ștefana MOȚĂȚEANU

Phone: (+40) 774 487 760 / E-mail: geanina.motateanu@e-uvv.ro

Address: Blvd. Vasile Pârvan, No. 4, 300233, Timișoara, Timiș, România

ISSN 2668-3512

ISSN-L 2668-3512

Editura Universității de Vest

2023

Edited at West University of Timisoara
Department of Social Work & Department of Sociology

Editorial Board

Editor-in-Chief

Cosmin GOIAN, West University of Timisoara, România

Deputy Editor-in-Chief

Laurențiu ȚÎRU, West University of Timisoara, România

Associate Editors

Monika ALISCH, Fulda University of Applied Sciences, Fulda, Germany

Victor GROZA, Case Western Reserve University, Cleveland, Ohio, U.S.A.

Ulrich PAETZOLD, Brandenburg University of Technology, Cottbus - Senftenberg, Germany

Nicoleta NEAMȚU, Babeș-Bolyai University, România

Mona VINTILĂ, West University of Timisoara, România

Viren SWAMI, Anglia Ruskin University, Cambridge, UK

Rosella TOMASSONI, Università degli Studi di Cassino, Folcara, Italy

Melania POPA-MABE, University of South Carolina, South Carolina, USA.

Mihai - Bogdan IOVU, Babeș-Bolyai University, România

Managing Editors

Geanina-Ștefana MOȚĂȚEANU, West University of Timisoara, România

Editorial Board

Dănuț Sorin BĂLĂUȚĂ, West University of Timisoara, România

Carmen BĂRBAT, West University of Timisoara, România

Andreea BÎRNEANU, West University of Timisoara, România

Venera BUCUR, West University of Timisoara, România

Simona DABU, West University of Timisoara, România

Theofild LAZĂR, West University of Timisoara, România

Alexandru NEAGOE, West University of Timisoara, România

Patricia RUNCAN, West University of Timisoara, România

Carmen STANCIU, West University of Timisoara, România

Mihaela TOMIȚĂ, West University of Timisoara, România

Loredana Marcela TRANCĂ, West University of Timisoara, România

Florina Luiza VLAICU, West University of Timisoara, România

Elisabeta ZELINKA, West University of Timisoara, România

Roxana UNGUREANU, West University of Timisoara, România

Sînziana PREDA, West University of Timisoara, România

Ionela - Andreea STOICOV, West University of Timisoara, România

Flavius - Adrian CRISTEA, West University of Timisoara, România

Geanina-Ștefana MOȚĂȚEANU, West University of Timisoara, România

Contents

Editorial.....	1
The importance of parents, as mentors, in the life of the future adult.....	3
<i>Timoteea-Larisa PUȘCAȘ, Patricia RUNCAN</i>	
Postnatal Depression: Student's Perspective in the Field of Social Work.....	20
<i>Diana-Mihaela IOVĂNESCU, Venera BUCUR</i>	
Perceptions of the Social Work Department of the West University of Timisoara on the phenomenon of „cyberbullying”.....	38
<i>Adinela-Cristina VÎRTOPEAN, Cosmin GOIAN, Luiza VLAICU</i>	
Trafficking in human beings. An analysis of the concept from the perspective of young people.....	53
<i>Daniela-Loredana BĂLULESCU</i>	
The negative effects of divorce on young people.....	66
<i>Claudia GRIGORAȘCU, Venera BUCUR</i>	
Journeys Beyond Borders: A Qualitative Exploration of Romanian Emigration Experiences to Western Europe.....	82
<i>Loredana-Marcela TRANCĂ, Adina-Lavinia BOJESCU</i>	

Cuprins

Editorial.....	1
Importanța părinților, ca mentori, în viața viitorului adult.....	3
<i>Timoteea-Larisa PUȘCAȘ, Patricia RUNCAN</i>	
Depresia postnatală: Perspectiva studenților Domeniului de Asistență Socială..	20
<i>Diana-Mihaela IOVĂNESCU, Venera BUCUR</i>	
Percepțiile studenților Departamentului de Asistență Socială din cadrul Universității de Vest din Timișoara asupra fenomenului de „cyberbullying”.....	38
<i>Adinela-Cristina VÎRTOPEAN, Cosmin GOIAN, Luiza VLAICU</i>	
Traficul de persoane. O analiză a conceptului din prisma tinerilor.....	53
<i>Daniela-Loredana BĂLULESCU</i>	
Efectele negative ale divorțului asupra tinerilor.....	66
<i>Claudia GRIGORAȘCU, Venera BUCUR</i>	
Journeys Beyond Borders: A Qualitative Exploration of Romanian Emigration Experiences to Western Europe.....	82
<i>Loredana-Marcela TRANCĂ, Adina-Lavinia BOJESCU</i>	

Editorial

Jurnalul *Empirical Research in Social Work and Sociology* este un răspuns la rezultatele științifice ale școlilor de asistență socială și sociologie de la Universitatea de Vest din Timișoara. Cei aproape 30 de ani de funcționare a celor două departamente amintite anterior sub umbrela instituțională a Facultății de Sociologie și Psihologie au produs mii de specialiști dintre care o importantă parte au preocupări de cercetare constante. Acest demers editorial își propune ca, prin eforturile cadrelor didactice universitare, doctoranzilor noștri și specialiștilor din domeniu, să publice de trei ori pe an rezultatele unor cercetări care să aducă un plus de valoare spațiului social.

Numărul curent are șase articole care tratează subiecte precum: importanța părinților ca mentori în viața viitorului adult, depresia postnatală: perspectiva studenților Domeniului de Asistență Socială, percepțiile studenților Departamentului de Asistență Socială din cadrul Universității de Vest din Timișoara asupra fenomenului de „cyberbullying”, traficul de persoane: o analiză a conceptului din prisma tinerilor, efectele negative ale divorțului asupra tinerilor și călătorii dincolo de granițe: o explorare calitativă a experiențelor emigrației românești în Europa de Vest.

***Cosmin GOIAN*¹**

Editor of the current issue

¹ West University of Timisoara, Blvd. Vasile Pârvan, No. 4, 300223, Timisoara, Timis, Romania; E-mail: cosmin.goian@e-uvt.ro

Editorial

The Journal of Empirical Research in Social Work and Sociology is a response to the scientific results of the schools of social work and sociology at the West University of Timisoara. The almost 30 years of operation of the two departments previously mentioned under the institutional umbrella of the Faculty of Sociology and Psychology have produced thousands of specialists, of which an important part have concerns of constant research. This editorial approach aims that, through the efforts of our academics, doctoral students and specialists in the field, to publish three times a year the results of research that bring added value to the social space.

The current number has six articles dealing with topics such as: the importance of parents as mentors in the life of the future adult, postnatal depression: the students' perspective of the Department of Social Work, the perceptions of the students of the Department of Social Work of the West University of Timisoara on the phenomenon of „cyberbullying” , human trafficking: an analysis of the concept from the perspective of young people, the negative effects of divorce on young people and travel beyond borders: a qualitative exploration of the experiences of Romanian emigration in Western Europe.

Cosmin GOIAN¹
Editor of the current issue

¹ West University of Timisoara, Blvd. Vasile Pârvan, No. 4, 300223, Timisoara, Timis, Romania; E-mail: cosmin.goian@e-uvt.ro

The importance of parents, as mentors, in the life of the future adult

Timoteea-Larisa PUȘCAȘ¹, Patricia RUNCAN²

Abstract

Mentoring is a relationship between a teacher and an apprentice, it is seen as a dyadic, face-to-face, long-term relationship, between an adult supervisor and a learner to strengthen professional, academic or personal development. The main purpose of the study was to discover the impact of parents on child decisions and to identify the importance of a mentor in the life of the future adult. The study was conducted with the help of twelve respondents: five men, aged 24-29 years and seven women, respectively 21-25 years. The specific objectives were: observing the role and influence of the parent in the child's life; identifying the importance of the mentor in the child's life and analyzing how mentoring influences the future adult. After analyzing the data, it was concluded that the involvement of parents in the life of children on different levels: spiritual, financial, educational and emotional, is visible and important in the life of a young person. The presence of the mentor is necessary in the life of the future adult for harmonious development and mentoring is an important process, thanks to satisfactory results. The mentoring process can be carried out by parents through their own example and unconditional involvement.

Keywords: child, unconditional involvement, mentorship, parent, future adult

¹ West University of Timisoara, Blvd. Vasile Pârvan, No. 4, 300223, Timisoara, Timis, Romania; E-mail: timoteea.puscas99@e-uvt.ro

² West University of Timisoara, Blvd. Vasile Pârvan, No. 4, 300223, Timisoara, Timis, Romania; E-mail: patricia.runcan@e-uvt.ro

Importanța părinților, ca mentori, în viața viitorului adult

Timoteea-Larisa PUȘCAȘ¹, Patricia RUNCAN²

Abstract

Mentoratul este o relație între un profesor și un ucenic, este văzut ca o relație diadică, față în față, pe termen lung, dintre un supervizor adult și un învățăcel pentru a consolida dezvoltarea profesională, academică sau personală. Scopul principal al studiului a fost de a descoperi impactul părinților asupra deciziilor copilului și de a identifica importanța unui mentor în viața viitorului adult. Studiul a fost realizat cu ajutorul a doisprezece respondenți: cinci bărbați, cu vârsta cuprinsă între 24-29 de ani și șapte femei, respectiv 21-25 de ani. Obiectivele specifice au vizat: observarea rolului și influenței părintelui în viața copilului; identificarea importanței mentorului în viața copilului și analizarea modului în care mentoratul influențează viitorul adult. După analizarea datelor, s-a ajuns la concluzia că implicarea părinților în viața copiilor pe diferite niveluri: spiritual, financiar, educațional și emoțional, este vizibilă și importantă în viața unui tânăr. Prezența mentorului este necesară în viața viitorului adult pentru o dezvoltare armonioasă și mentoratul este un proces important, datorită rezultatelor satisfăcătoare. Procesul de mentorat poate fi realizat de părinți prin propriul exemplu și prin implicarea necondiționată.

Cuvinte cheie: copil, implicare necondiționată, mentorat, părinte, viitor adult

1. Introducere

Mentoratul este o relație dintre un învățător/un dascăl și un ucenic (Basualdo-Delmonico & Spencer, 2016). În studiul lor, Karkowska et. al., (2015) definesc mentoratul ca fiind: „termenul general folosit pentru a descrie relațiile dintre un individ mai neexperimentat, numit discipol sau protejat de către un alt individ, mai experimentat, numit mentor. În mod tradițional, mentoratul este văzut ca o relație diadică, față-în-față, pe termen lung dintre un supervizor adult și un învățăcel pentru a-i întări celui din urmă dezvoltarea profesională, academică sau personală.” (Karkowska et. al., 2015, pg. 6)

Numeroase cercetări au evidențiat impactul pozitiv al mentoratului pentru copii și adolescenți care prezintă comportamente deviante, cum ar fi agresivitatea, consumul de substanțe și alte comportamente delincvente. În plus, Raposa et al., (2019) a evaluat influența relațiilor de mentorat asupra unei game largi de rezultate pentru tineri și a arătat efecte deosebit de puternice ale mentoratului asupra simptomelor depresive ale tinerilor. Ca urmare, programele de mentorat pentru au crescut în popularitate ca strategie de intervenție în rândul tinerilor expuși riscului pentru diverse probleme.

Goldner & Mayseless (2008) și Spencer & Basualdo-Delmonico (2014) definesc mentoratul ca fiind o relație diadică specială între adulții non-profesioniști, non-parentali și protejații lor.

În studiul lor, Spencer et al., (2010), din cadrul Universității din Boston, respectiv Roux & Vozari (2017) afirmă că programele de mentorat aduc rezultate satisfăcătoare în rândul tinerilor. Cu toate acestea, părinții și-au exprimat părerea privitor la intervențiile mentorilor. Aceștia aveau așteptări mai mari, dorind ca tinerii să beneficieze de experiențe mai diverse decât cele de zi cu zi din cadrul familiei, experiențe care să le îmbogățească cunoștințele și să le crească posibilitățile de dezvoltare și stima de sine.

1.1. Importanța familiei

În cartea „Asistența socială a familiei: o abordare sistemică”, Alexandru Neagoe (2015) aduce o definiție „larg acceptată în domeniul sociologiei”, care spune că „familia este un grup de persoane unite prin legături de căsătorie, sânge sau adopție; care constituie un singur cămin; care interacționează și comunică unii cu ceilalți în diversele roluri sociale de soț și soție, mamă și tată, fiu și fiică, frate și soră; care creează și mențin o cultură comună”, preluată din „The Family from Traditional to Companionship”, scrisă de Ernest W. Burgess, Harvey J. Locke și Mary Margaret Thomas. (Neagoe, 2015, p. 13-14, *apud*. Burgess et al., 1971)

Familia este formată din părinți, respectiv tatăl și mama, precum și alți membri ai familiei (Rachmand et. al., 2023). Conform Dicționarului Explicativ al Limbii Române, părintele este „fiecare dintre cei doi părinți (tata și mama); strămoși, străbuni; tată, îndrumător, călăuzitor, protector spiritual; fondator, întemeietor, inițiator.”

Familia poate fi privită ca un sistem complex, integrat, caracterizat prin modele organizate de interacțiune reciprocă și interdependentă între membrii individuali ai familiei. (Keller, 2005). Copiii sunt cel mai mare dar de la Dumnezeu pentru fiecare părinte. A avea un copil conform așteptărilor ambilor părinți este cu siguranță cel mai mândru lucru din viața fiecărui părinte (Wahyuni et al., 2023). Pe baza înțelegerii experților, se poate observa că nașterea unui copil este total diferită de cealaltă, copiii fiind unici. Copiii se nasc cu personalități unice care sunt modelate de lumea înconjurătoare. Cu toate acestea, cel mai dominant factor este încă personalitatea înăscută. De exemplu, într-o familie unul dintre copii poate fi deschis și sociabil, în timp ce fratele lui preferă mai mult singurătatea. Poate că o persoană se bucură de atenția constantă, în timp ce cealaltă preferă să nu fie deranjată. Caracterele pe care copiii le posedă, vor influența în mod evident modul în care interacționează cu lumea din jur. Este incontestabil că factorii de mediu vor avea o mare influență în modelarea caracterului și personalității înăscute a unui copil. Familia nucleară, formată din tată, mamă, frații, surorile și familia extinsă – bunici, unchi, mătuși, joacă cu siguranță un rol foarte important în formarea caracterului și personalității copilului.

Este necesar ca părinții să-și îndeplinească cu responsabilitate rolurile și să abordeze nu doar nevoile fizice ale copilului, ci și cele psihologice și emoționale, pentru o dezvoltare pozitivă și o îngrijire completă. (Oseyemi & Adenike, 2022)

Influența unui părinte în viața unui copil este absolut mai mare față de aceea a oricărei alte persoane. Încă de la vârste fragede, copiii au tendința de a-și imita părinții, fiind primul mod prin care învață lucrurile de bază și comunică: mersul, bătutul din palme, diverse expresii faciale (limbajul non-verbal), metode prin care își arată afecțiunea etc.

O bună educație parentală ajută la creșterea moralului copilului, la construirea unei relații sănătoase și puternice, la dezvoltarea stimei de sine și îi permite să trăiască liniștit în societate. Steinberg (2005) în Alexandria & Kendra (2013) afirmă că o bună parentalitate este aceea care încurajează adaptarea psihologică, cum ar fi onestitatea, empatia, încrederea în sine, bunătatea, cooperarea, autocontrolul și veselia. Pentru a îndruma corect un copil este nevoie de atenție adecvată și dragoste. Metodele diverse sunt strategii. Acestea nu deschid ușa inimii, inima este deschisă de o avalanșă de iubire.

Tații nu sunt importanți doar în creșterea adulților din punct de vedere legal, aceștia sunt importanți în creșterea celor de succes. Copiii care trăiesc fără prezența unui „tată în casă”, de multe ori nu primesc sprijinul financiar de care au nevoie. Se identifică rezultate educaționale slabe, deoarece au o performanță educațională mai mică, un risc crescut de a comite infracțiuni și de a se implica în activități delictive, precum și activitatea sexuală timpurie (Alexandria & Kendra, 2013). De asemenea, mamele sunt importante pentru creșterea copiilor de succes. Când mamele sunt mai grijulii, copiii devin mai conformi și mai dispuși să asculte îndrumările părinților. Grijă se referă la o serie de comportamente parentale, inclusiv atașamentul, căldura, sprijinul, recunoașterea individualității fiecărui copil și satisfacerea nevoilor copiilor. Mamele ajută la modelarea copilului și la creșterea unui adult competent.

Nu există o influență mai importantă asupra dezvoltării copilului decât aceea a părintelui. Copilul dobândește expresiile, opiniile și obiceiurile, așa cum au făcut-o și părinții lui în copilărie. (Steinberg, 2005)

Cartea „Copilărie și parentalitate cu impact”, coordonată de Runcan (2020), prezintă cuvintele conf. univ. dr. Eugen Jurca cu privire la educație: „Am putea afirma că experiența sacrului începe încă din viața intrauterină, concomitent cu practicile religioase ale mamei (familiei). Dacă mama este un creștin practicant, așa cum copilul trăiește celelalte experiențe senzoriale încă din pântecul matern, la fel va resimți fiorul sacru încă de pe atunci.” (Runcan, 2020, p. 60)

1.2. Importanța mentorului

Conform Dicționarului Explicativ al Limbii Române, mentorul este un „conducător spiritual, povățuitor, îndrumător; preceptor, educator”, „altoi dintr-o plantă bătrână grefat pe o plantă tânără pentru a-i transmite acesteia însușirile sale”. (Dicționarului Explicativ al Limbii Române)

Mentoratul pentru tineri este definit în linii mari ca o relație individualizată, de susținere între un tânăr și un adult non-parental, care promovează dezvoltarea pozitivă. (Lakind et al., 2015). Mentoratul poate promova dezvoltarea caracterului și comportamentul prosocial printr-o varietate de procese, cum ar fi îndrumarea mentorului și modelarea rolului, implicarea reciprocă în activități constructive, cum ar fi serviciul comunitar și scăderea sensibilității la respingere. (Kanchewa et al., 2018).

În studiul lor, Herrera *et. al.*, (2022) prezintă modul în care programele de mentorat din diverse țări au contribuit la formarea tinerilor în societate și dezvoltarea lor, de exemplu: obținerea notelor mari la discipline precum, matematica, răbdare, abilități sociale și orientare spre piața muncii prin prisma cunoștințelor ce vizează cariera. Un mentor poate fi numit și învățător sau dascăl, însă relația dintre el și ucenicul său nu este obligatoriu ca și aceea a învățătorului cu elevul său, una oficială și chiar superficială, deși un profesor sau un învățător poate ajunge mentor pentru unii din discipolii săi. Relația mentor-ucenic constă în prezența câtorva factori puternici de susținere: încrederea, înțelegerea, ascultarea, cunoașterea și împărtășirea. În procesul de mentorat, mentorul este o persoană de încredere pentru ucenicul său. De obicei, are o vârstă mai mare și putere, deschidere spre a învăța din orice experiență, nu doar dispus să învețe pe alții. Mentorii adulți se pot angaja în acțiuni speciale pentru a facilita stabilirea unei relații de susținere cu ucenicii lor, precum: utilizarea umorului sau conectarea cu alți membrii ai rețelelor sociale ale tinerilor. (Donlan et al., 2017)

În cartea „Consiliere și mentorare cu impact”, vol. 2, coordonată de Runcan (2021) este prezentat mentoratul în viziunea unei tinere studente, Orsolya- Erzsebet Iakab. Astfel, aseamănă procesul de mentorat cu dezvoltarea unei plante: „o privești încă din stadiul de sămânță, îi oferi apă, căldură, îngrășământ, chiar dacă nu ai garanția că eforturile tale vor duce la rezultatele dorite. Mentoratul e asumarea riscului de a investi spiritual în speranța dezvoltării a ceva minunat.” (Runcan, 2021, p. 143)

Relațiile de mentorat de înaltă calitate includ furnizarea resurselor și sprijinului social pe o perioadă lungă de timp între tinerii ucenici și mentori. (Donlan et al., 2017). Importanța unui mentor în viața copilului denotă deschiderea unui drum, cu provocări și decizii. Conform „Manualului mentorului”, activitatea de mentorat reprezintă o relație într-o continuă schimbare între o persoană experimentată și o persoană care este la început de carieră și este dornică să învețe și să culeagă cunoștințe noi, utile atât prezentului acestuia, cât și viitorului. (Gheorghiu et al., 2020). Mentorul este persoana de referință care poate găsi soluții în situații dificile, persoana care a experimentat o situație identică sau similară și care poate deschide uși, fie prin împărtășirea propriului mod de rezolvare a situației, fie prin recurgerea la alte soluții mai eficiente.

Adolescența este o perioadă de risc și oportunități. În timpul tranziției critice la vârsta adultă, tinerii învață abilități, atitudini și comportamente care pot afecta capacitatea de a avea o viață productivă și sănătoasă. În căutarea unor intervenții care ar îmbunătăți această tranziție, mentoratul a fost remarcat pe scară largă pentru potențialul de a oferi încurajare, abilități și valori necesare pentru succesul ulterior în școală și angajare. (McLearn et al., 1998). Mentoratul constă în transmiterea abilităților, cunoștințelor și informațiilor de la persoanele cu experiență către persoanele neexperimentate. (Gheorghiu et al., 2020)

Mentoratul din partea părinților oferă un ghid potrivit pentru copii, bazat pe o combinație dintre pregătire și experiență personală, care facilitează dezvoltarea psihologică, fizică, emoțională și spirituală a copilului. Rolul părinților este de o importanță crucială în viața fiecărui copil în atingerea obiectivelor vieții. Părinții au rolul de „a juca” pe teren propriu pentru a le permite copiilor să crească bine, să fie cultivați și educați. Dezvoltarea, creșterea și educația unui copil pornește de la părinți, care sunt primul agent de socializare. Casa este prima școală în care copilul intră fiind îndrumat de părinți înainte de a lua contact cu societatea. (Oseyemi & Adenike, 2022)

2. Metodologie

2.1. Scopul

Prezentul studiu are ca scop principal descoperirea impactului părinților asupra deciziilor copilului și importanței unui mentor în viața viitorului adult.

2.2. Obiectivele

- a) Observarea rolului și influenței părintelui în viața copilului.
- b) Identificarea importanței mentorului în viața copilului.
- c) Analizarea modului în care mentoratul influențează viitorul adult.

2.3. Designul cercetării

Designul de cercetare folosit în studiul prezent este cel calitativ. În cartea sa, Runcan (2023) prezintă metodele de tip calitativ ca fiind „tehnici și proceduri de cercetare al căror scop este de a încerca să înțelegem complexitatea lumii sociale în care trăim și modul în care gândim, acționăm și dăm un sens vieții noastre.” (Runcan, 2023, *apud*. Ellis și Ellingson, 2000)

„Toate formele de cercetare calitativă se remarcă pentru angajamentul cercetătorului de a înțelege și învăța perspectivele altora, mai degrabă decât pentru

a-și impune propriile opinii, prejudecăți și teorii în explicarea diferențelor de comportament și credință dintre comunități sau populații.” (Runcan, 2023, p. 39)

2.4. Eșantionul cercetării

Eșantionarea este o „tehnică statistico-metodologică aplicabilă în cercetarea socială în vederea selectării dintr-o populație de entități (persoane, organizații) a unei părți (eșantion) ce va fi analizată pentru a facilita elaborarea de inferențe despre întreaga populație”. (Runcan, 2023, p. 53)

Studiul prezent a fost realizat cu ajutorul a doisprezece respondenți: cinci de sex masculin, cu vârsta cuprinsă între 24-29 de ani, iar șapte de sex feminin, cu vârsta cuprinsă între 21-25 de ani. Metoda de eșantionare a fost metoda „Bulgărelui-de-zăpadă”.

2.5. Procedura de colectare și prelucrare a datelor

Metoda de culegere a datelor a fost prin intermediul interviului semi-structurat deschis, care plasează tuturor persoanelor din eșantionul selectat aceleași întrebări de interviu deschis, obține modele de similaritate și variații ce caracterizează eșantionul de studiu al indivizilor. (Runcan, 2023)

Pentru aplicarea interviului, s-a stabilit o întâlnire cu fiecare respondent. Interviul a fost înregistrat, cu acordul respondenților. Fiecare respondent a fost informat cu privire la confidențialitatea datelor, precum și utilizarea doar în scopul realizării studiului, informațiile fiind folosite pentru partea de analiză a datelor.

2.6. Limitele cercetării

Având o parte din respondenți studenți, timpul de colectare s-a dovedit insuficient pentru a primi răspunsuri complexe.

Timpul a cauzat probleme și în dreptul studenților masteranzi, trei interviuri fiind colectate cu ajutorul platformelor online.

3. Rezultate

3.1. Rolul părinților în viața copilului

În perioada copilăriei, copilul absoarbe tot ceea ce observă prin prisma interacțiunii cu părinții. Dacă părintele își face timp pentru copil, acesta negreșit o să devină un om sociabil și empatic. După cum spune acel proverb spus de Dalai Lama: „*Semeni o faptă, culegi un obicei. Semenii un obicei, culegi un caracter. Semenii un caracter, culegi un destin*”. Ceea ce însămânțezi în inima copilului cât

este mic, poate aduce rod când acesta crește.

Privind spre implicarea părinților în viața respondenților, se observă pe plan spiritual și educațional, că părinții s-au implicat într-un mod mai vizibil. Cinci din doisprezece respondenți au fost ghidați încă din prima copilărie spre aceste aspecte ale vieții.

Pe plan spiritual, părinții au investit mult timp, iar pe plan educațional, părinții și-au dovedit interesul în implementarea importanței școlii și cunoștințelor. Implicarea părinților a fost prezentă și pe plan financiar.

„Încă de mici și-au dat interesul mai ales pe partea spirituală ca să avem o creștere în cunoștință de Dumnezeu” (R1)

De asemenea, prezența părinților în toate domeniile vieții și în toate trăirile tinerilor a dovedit o implicare necondiționată. O implicare unică, o implicare monoparentală, a fost remarcată de un tânăr al cărui tată nu a fost prezent în educația lui, dar în viața căruia mama a luptat pentru a compensa lipsurile.

„Părinții mei pot spune că s-au implicat și încă se implică într-un mod profund în viața mea în toate domeniile” (R3)

Se spune că atunci când ești mic, problemele sunt mici iar atunci când te maturizezi, problemele cresc în aceeași măsură. Astfel, este necesară implicarea din partea părintelui sau tutorelui, prin sfaturi, ghidare și sprijin în orice situație. Deseori, oamenii din exterior nu înțeleg situațiile prin care trece un copil/ tânăr, dar un părinte este cel care observă situațiile dificile și poate să ofere un sprijin mult mai potrivit în rezolvarea problemelor, iar simpla prezență la momentul potrivit poate face o diferență majoră.

Valorile și principiile transmise de părinți rămân întipărite în mintea și inima copilului. Răspunsurile tinerilor au evidențiat trei principii predominante: respectul, adevărul și credința.

„În familia noastră toată lumea trebuie să spună adevărul indiferent de situația în care se află” (R2)

În răspunsurile respondenților au fost remarcate și alte valori importante: comunicarea, sprijinul, dragostea, sânguința, bunătatea, compasiunea, dărnicia, aprecierea, mulțumirea, încurajarea și prietenia.

Conform Legii nr. 1 din 5 ianuarie 2011, art. 2, alin. 3: „Idealul educațional al școlii românești constă în dezvoltarea liberă, integrală și armonioasă a individualității

umane, în formarea personalității autonome și în asumarea unui sistem de valori care sunt necesare pentru împlinirea și dezvoltarea personală, pentru dezvoltarea spiritului antreprenorial, pentru participarea cetățenească activă în societate, pentru incluziune socială și pentru angajare pe piața muncii.”

Educația, conform părerilor împărtășite de tinerii respondenți, este un proces care începe încă de la stadiul de bebeluș.

„Părinții trebuie să fie implicați în viața copiilor încă de când se nasc” (R2)

Majoritatea respondenților au considerat important în educație, aspectul spiritual, care include valorile și practicile spirituale necesare unei vieți armonioase. Pe acest plan, tinerii oferă importanță implicării lui Dumnezeu. De asemenea, o educație sănătoasă trebuie să includă valori morale și personale din perspectiva respondenților.

„Consider că o educație corectă și sănătoasă îl include pe Dumnezeu” (R3)

3.2. Importanța mentorului în viața copilului

Din perspectiva respondenților, „mentorul” presupune multă implicare, mai întâi pe plan personal apoi în viața oamenilor care au nevoie de timpul, îndrumarea și sfaturile lui.

„Este gata să fie un sprijin atât fizic și moral, cât și spiritual pentru cel care se află în nevoie” (R4)

Potrivit respondenților, mentorul trebuie să fie un exemplu pentru cei din jur. Este o persoană cu multiple calități și abilități, printre care și înțelepciunea de a oferi sfaturi și de a îndruma datorită experiențelor acumulate.

„Este o persoană cu mai multă experiență care poate îndruma” (R6)

În articolul intitulat „Mentorul bun”, James B. Rowley subliniază ideea că mentorii buni împărtășesc propriile lupte și frustrări, dar și modul în care au reușit să le depășească, relatându-le într-un mod autentic și grijuliu, care să genereze încredere.

Așa cum a afirmat James B. Rowley, dar și respondenții studiului, mentorul transmite încredere și siguranță, oferă din propriile resurse, atât timpul, cât și spațiul necesar. Acesta te urmărește din umbră și te ghidează în permanență.

„E cu tine și de departe, se bucură pentru tine și e alături de tine” (R8)

În perioada copilăriei apar întrebări și curiozități. Astfel, este nevoie de prezența și disponibilitatea unui adult cunoscător și interesat de binele și bunăstarea

copilului. De asemenea, copilul are nevoie de un sfătuitor, îndrumător, de stabilitate și predictibilitate.

„Curiozitatea îi împinge să experimenteze chiar lucruri neplăcute și de aceea e bine să aibă un model în viață unde să ceară îndrumare în caz de nevoie.” (R4)

Referitor la educația parentală, o parte din respondenți susțin că părinții au fost adevărați mentori în perioada copilăriei. De asemenea, părinții sunt primul model al copilului, fiind implicați în toate sferele vieții sale. Dacă părintele este prezent în mod fizic în viața copilului și este dispus să-și ofere resursele, atunci, copilul o să evolueze.

„S-au apropiat de mine, m-au ascultat și m-au înțeles, mi-au dat sfaturi pe măsura stării mele pentru a mă ajuta să depășesc situația în care mă aflam” (R5)

Statutul de părinte nu este caracterizat doar de educație și disciplină. Responsabilitatea părintelui este în primul rând bazată pe implicare, disponibilitate, înțelegere și deschidere. Părintele nu poate să fie un simplu instructor care învață „un șofer cum să conducă”. Trebuie să se implice din punct de vedere personal și emoțional.

„E mai mult: e și prieten și mentor și părinte. Are aceste roluri de jucat, copilul are nevoie în diferite momente de moduri diverse de abordare, fie că are nevoie de un sfat, o îmbrățișare sau de disciplină.” (R9)

În perioada contemporană, părintele se poate simți limitat din cauza diferențelor generaționale. Pot aduce diferențe nuanțate de înțelegere a problemelor. Diferența generațională poate aduce și o diferență de înțelegere a problemelor. Unul din respondenți precizează că proprii părinți au trecut prin perioada comunismului în care problemele erau centrate pe plan material și fizic. În perioada actuală, problemele sunt focalizate asupra planului emoțional și moral.

„Generația noastră se confruntă cu lucruri pe care ei nu le-au înțeles. Ei au fost atacați mai mult pe partea materială, fizică, pe când noi suntem mai mult pe partea spirituală, mentală” (R6)

Existența unui mentor, a unei persoane adulte din exteriorul familiei în viața copilului, poate face o mare diferență. Pe parcursul vieții pot apărea și alte modele care pot influența deciziile copilului și pot ajuta la propria dezvoltare.

„Consider că părinții sunt principalii mentori în viața unui copil, dar până într-un anumit punct. Cât e mic, copilul absoarbe tot ce vede la părinți, dar ajunge la școală unde întâlnește alte modele.” (R5)

3.3. Influența mentoratului în viața viitorului adult

Parentalitatea și mentoratul sunt două domenii cu implicări, responsabilități și interese diferite, dar și comune. Respondenții au analizat cele două domenii, exprimându-și opiniile cu privire la asemănările și deosebirile dintre ele.

Aceștia consideră că între cele două domenii există o legătură foarte strânsă, iar dacă sunt plasate împreună, aduc beneficii copilului. Respondenții afirmă că atât mentorul, cât și părintele se implică în viața copilului de bunăvoie, oferind învățături sănătoase, sfaturi, sprijin, valori și timp, fără să aștepte ceva în schimb.

„Atât părinții cât și mentorii oferă: îndrumare și transmit cunoștințe, experiențe și învățături copiilor; sprijin emoțional și încurajare pentru a-și ajuta copiii să depășească obstacolele și să-și atingă potențialul maxim.” (R10)

Obiectivul principal al părintelui, dar și al mentorului este acela de a ținti creșterea și dezvoltarea copilului din toate punctele de vedere.

„Atât parentalitatea cât și mentorarea implică o creștere.” (R11)

Pe lângă asemănări, respondenții au prezentat și câteva deosebiri între mentor și părinte. Prima diferență apare în modul de abordare al copilului, părintele fiind cel care își cunoaște copilul și are o implicare emoțională mai mare față de cea a mentorului. Părintele este prezent în viața copilului pe o perioadă nedeterminată, în schimb mentorul poate avea legătură cu tânărul doar pe o perioadă limitată.

„Parentalitatea este o relație care începe de la naștere și durează toată viața, în timp ce mentoratul poate fi o relație mai scurtă și specifică, în funcție de nevoile și obiectivele copilului.” (R4)

Părinții au fost implicați în viața respondenților pe plan spiritual, influențând copiii prin dragostea pentru Dumnezeu. De asemenea, părinții au fost un ajutor pentru copii în alegerea carierei și profesiei, sfătuindu-i să aleagă domeniul potrivit. Pe lângă credință și carieră, părinții s-au asigurat că tinerii își selectează prietenii într-un mod bun și benefic.

„Din cauza sferei de influență în care mă aflu în adolescență, tentația majoră din acea vreme se îndreaptă spre consumul de droguri, dar am ținut cont de sfatul lor luând decizia de a nu continua în acel anturaj.” (R12)

De asemenea, respondenții consideră că libertatea de a comunica conduce spre eficiență în relația parentală și deschidere. Prin prisma comunicării eficiente, se formează o legătură strânsă între membrii familiei.

„Ca actual părinte, încerc să îi ofer încrederea necesară copilului meu pentru a învăța să comunice chiar și atunci când greșește, pentru a găsi soluții.” (R2)

În familiile respondenților, credința a fost un principiu de bază care a rămas întipărit în viața lor. Ei au ales ca, în familiile actuale sau viitoare, să ducă acest principiu și să-și educe copiii cu gândul că Dumnezeu și credința sunt necesare pentru o viață armonioasă.

„Citirea zilnică a Bibliei, mersul la biserică la fiecare program din săptămână, respectarea zilei de odihnă, întâi munca, apoi odihna.” (R1)

Un alt principiu pe care părinții l-au susținut și căruia i-au oferit importanță este educația. Toți respondenții au finalizat studiile superioare sau sunt încă studenți.

În continuare se pune întrebarea: Un părinte poate avea și statutul de mentor sau părintele trebuie să rămână doar la statutul de părinte? Majoritatea respondenților, respectiv, zece din doisprezece, au afirmat că părintele poate fi și mentor, pe lângă rolul lui standard.

Ceilalți doi respondenți au precizat că nu știu. Motivele pentru care respondenții consideră că părintele poate fi și mentor pentru copilul lor, sunt următoarele: părintele are o experiență de viață bogată care poate fi transmisă cu ușurință copilului datorită atașamentului și relaționării dintre ei.

„Există o experiență extinsă în ceea ce privește viața și provocările sale.” (R3)

Statutul de părinte aduce cu sine responsabilități, iar mentoratul părinților, implică un volum mai mare de muncă și eforturi noi, pentru ca tânărul să fie în viitor capabil să împărtășească trăirile, valorile și cunoștințele sale.

„Părinții sunt responsabili principali în creșterea copiilor, în formarea caracterului și în creșterea socială. Un copil iubit și bine crescut devine un om de caracter, iar acesta, la rândul lui, oferă aceleași valori către copiii lui.” (R9)

Unul dintre motivele pentru care respondenții consideră că statutul de mentor nu este potrivit pentru părinți se referă la un caz concret de familie în care relațiile de atașament nu sunt atât de expuse, cu toate că ele există, astfel relația dintre părinte și copil este una detașată.

„Pe de altă parte spun „nu” pentru că e foarte probabil ca în anumite familii să existe o oarecare distanță între părinți și copii, cu toate că dragostea tipică poate să existe. Astfel, poate copiii nu au curajul să-și întrebe părinții tot felul de lucruri și

În acest caz un mentor i-ar ajuta mult.” (R4)

Un alt motiv se referă la eficiența pe care o evidențiază existența mai multor mentori, dar și rezultatele pe care le poate aduce. Implicarea mai multor adulți în viața copilului ajută la evitarea suprasolicitării părinților.

„Consider că este mai utilă existența mai multor mentori în viața copilului, astfel fiind posibilă oferirea mai multor resurse de creștere.” (R9)

4. Concluzii și recomandări

Urmărind rezultatele studiului, se observă importanța familiei, atât în societate și importanța existenței mentorilor, a adulților maturi, capabili să intervină în viața viitorului adult într-un mod autentic și eficient.

În cartea „Căminul credinței sau familia”, scrisă de Ion Socoteanu (1991), este prezentat un paragraf în care subliniază importanța și valoarea copiilor într-o familie: „copiii aduc un echilibru biologic în organismul femeii, împlinind-o în destinul ei biologic rânduit de Creator, ei aduc și un echilibru psihologic, afectiv, în familie, pentru că o mamă care își iubește copilul este un etalon al dragostei desăvârșite.”

Exemplul este utilizat pentru a motiva importanța implicării în viața copiilor. În lume nu este nimic mai valoros decât un copil care la vârsta maturității ia decizii bune singur și trăiește într-un mod autentic și sănătos în societate, oferind dragoste, fapte bune și curate și învățături sănătoase răsărite din inimă.

Studiul prezent a atins toate cele trei obiective propuse, analizând și descoperind: rolul părinților în viața copilului, rolul mentorului în viața viitorului adult și importanța mentoratului în viața viitorului adult. Bineînțeles că rezultatele sunt limitate și pot apărea multiple concluzii privitoare la subiectul prezentat din cauza numărului scăzut de respondenți.

În concluzie, părinții manifestă o importanță majoră în viața copilului prin educația oferită. De asemenea, mentorul, prin simpla prezență oferă echilibru emoțional și moral.

Bibliografie

1. Alexandria, C. & Kendra, M. (2013). Parenting: The effect on Society. United Families International. <https://www.unitedfamilies.org/parents/child-development/parenting-the-effect-on-society/>

2. Basualdo-Delmonico, A. M. & Spencer, R. (2016). A parent's place: Parents', mentors' and program staff members' expectations for and experiences of parental involvement in community-based youth mentoring relationships. *Children and Youth Services Review*, 61, 6–14. <https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2015.11.021>
3. Dicționarul Explicativ al Limbii Române, link: <https://dexonline.ro/>
4. Donlan, A. E., McDermott, E. R., Zaff, J. F. (2017). Building relationships between mentors and youth: Development of the TRICS model. *Children and Youth Services Review*, 79, 385–398. <https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2017.06.044>
5. Gheorghiu, E., Juverdeanu, D., Gheorghiu, E., Cîrșmari, R., Colibaba, Ș., Spiță, D. (2020) Manualul mentorului. Suport teoretic și exemple de bune practici. <https://www.euroed.ro/userfiles/MANUALUL%20MENTORULUI.pdf>
6. Goldner, L., & Mayseless, O. (2008). Juggling the roles of parents, therapists, friends and teachers – a working model for an integrative conception of mentoring. *Mentoring & Tutoring: Partnership in Learning*, 16(4), 412–428. doi:10.1080/13611260802433783
7. Herrera, C., DuBois, D. L., Heubach, J., Grossman, J. B. (2022) Effects of the Big Brothers Big Sisters of America Community-Based Mentoring Program on social-emotional, behavioral, and academic outcomes of participating youth: A randomized controlled trial. <https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2022.106742>
8. Kanchewa, S. S., Yoviene, L. A., Schwartz, S. E. O., Herrera, C., Rhodes, J. E. (2016). Relational Experiences in School-Based Mentoring. *Youth & Society*, doi:10.1177/0044118x16653534
9. Karkowska, M., Cieplik, K., Krukowska, K., Duse, C., Duse, D., Chisiu, C., Gruber, G., Andron, D., Crețu, D., Tsaroucha, V., Dimos, I., Papagiannopoulou, P., Monterrubio, L., Ruiz, I., Santos, J., Ventura, M., Mendonça, M., Koruc, S., & Gunes, I. D. (2015) Metoda (modelul) de mentorat între profesori în învățământul secundar și liceal. http://edu-mentoring.eu/handbook/handbook_ro.pdf
10. Keller, T. E. (2005) A Systemic Model of the Youth Mentoring Intervention. DOI: 10.1007/s10935-005-1850-2
11. Lakind, D., Atkins, M., & Eddy, J. M. (2015). Youth mentoring relationships in context: Mentor perceptions of youth, environment, and the mentor role. *Children and Youth Services Review*, 53, 52–60. doi:

10.1016/j.childyouth.2015.03.007

12. Legea nr. 1/2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 18 din 10 ianuarie 2011.
https://edu.ro/sites/default/files/fi%C8%99iere/Legislatie/2022/LEN_2011_actualizata_2022.pdf

13. McLearn, K. T., Colasanto, D., Schoen, C. (1998) Mentoring makes a difference. Findings from The Commonwealth Fund 1998 Survey of Adults *Mentoring Young People*.
https://www.commonwealthfund.org/sites/default/files/documents/media_files_publications_fund_report_1998_jul_mentoring_makes_a_difference_findings_from_the_commonwealth_fund_1998_survey_of_adults_mentoring_yo_mclearn_mentoring_pdf.pdf

14. Neagoe, A. (2015) Asistența socială a familiei: o abordare sistemică. Timișoara: Editura Universității de Vest.

15. Oseyemi, E. A., Adenike A. A. (2022). Parental role and mentoring: consequences on the society. *International Journal of Management, Social Sciences, Peace and Conflict Studies*.
<https://www.ijmsspcs.com/index.php/IJMSSPCS/article/view/361>

16. Rachmand, Y. E., Agnesiana, B., Sukmawati, E., Ramli, A., & Yofa Zebua, R. S. (2023). The Analysis of Parenting Patterns in Instilling Morals of Early Childhood. *Journal of Childhood Development*.
<https://doi.org/10.25217/jcd.v3i1.3247>

17. Raposa, E. B., Rhodes, J., Stams, G. J. J. M., Card, N., Burton, S., Schwartz, S., Sykes, L. A. Y., Kanchewa, S., Kupersmidt, J., & Hussain, S. (2019). The Effects of Youth Mentoring Programs: A Meta-analysis of Outcome Studies. *Journal of Youth and Adolescence*. <https://doi.org/10.1007/s10964-019-00982-8>

18. Roux S. & Vozari, A. S. (2017) Parents at their best: The ethopolitics of family bonding in France. *Ethnography*,
<https://doi.org/10.1177/1466138116687592>

19. Rowley, J. B. (1999) The Good Mentor: Supporting new teachers. *Education Leadership*, 56, 20-22, link: The Good Mentor // James B. Rowley (carolpellettierradford.com)

20. Runcan, P. (coord). (2020). Copilărie și parentalitate cu impact. Volum

1, seria AUTENTIC. Timișoara: Editura de Vest.

21. Runcan, P. (coord). (2021). Consiliere și mentorare cu impact. Volum 2, seria AUTENTIC. Timișoara: Editura de Vest.

22. Runcan, R. (2023) Metodologia cercetării în științele sociale: cercetarea calitativă. Cluj-Napoca: Presa Universitară Clujeană.

23. Socoteanu, I. (1991) Căminul credinței sau Familia. Meditații practice. București: Luigi Cazzavillan

24. Spencer, R. & Basualdo-Delmonico, A. (2014). Family involvement in the youth mentoring process: A focus group study with program staff. *Children and Youth Services Review*, 41, 75–82.
<https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2014.03.013>

25. Steinberg, L. (2005). The ten basic principles of good parenting. New York, NY: Simon and Schuster Paperbacks.

26. Wahyuni, H. F., Carolina, Puspita, Y., & Effendi, D. (2023). Parenting in the Z-Generation Era. <http://ejournal.ppsdp.org/index.php/pijed/article/view/54>

Postnatal Depression: Student's Perspective in the Field of Social Work

Diana-Mihaela IOVĂNESCU¹, Venera BUCUR²

Abstract

Postnatal depression affects a large part of Romania's parents. This study addressed the problem of postnatal depression from the perspective of students of the Department of Social Assistance of the West University of Timisoara, using a questionnaire of 21 questions aimed at measuring knowledge on the causes, effects and general knowledge of the phenomenon.

The respondents were 93 students, 81.72% female and 18.28% male%. The general hypothesis of the study is related to the knowledge of students about the role of professionals in the field of postnatal depression. The main results state that most respondents see financial support and safety as a factor in the development of symptoms (social network - 89.25%, financial resources - 55.91%, partner support - 96.78%). 78.5% know the manifestations of depression well enough, and 94.62% believe that the involvement of a social worker can be positive.

Although the results are in favor of the students, there are unknown peculiarities of the phenomenon, it is necessary to highlight the postnatal depressive disorder in several areas (studies, statistics, school environment).

Keywords: social work, depression, vocational training, prevention, support

¹ West University of Timisoara, Blvd. Vasile Pârvan, No. 4, 300223, Timisoara, Timis, Romania; E-mail: diana.iovanescu01@e-uvt.ro

² West University of Timisoara, Blvd. Vasile Pârvan, No. 4, 300223, Timisoara, Timis, Romania; E-mail: venera.bucue-uvt.ro

Depresia postnatală: Perspectiva studenților Domeniului de Asistență Socială

Diana-Mihaela IOVĂNESCU¹, Venera BUCUR²

Abstract

Depresia postnatală afectează o mare parte din părinții României. Prezentul studiu a abordat problema depresiei postnatală din perspectiva studenților Departamentului de Asistență Socială din Universitatea de Vest din Timișoara, folosind un chestionar format din 21 de întrebări care a vizat măsurarea cunoștințelor privind cauzele, efectele și cunoștințele generale ale fenomenului.

Respondenții chestionarului au fost 93 de studenți, 81,72% de sex feminin, iar cei de sex masculin fiind în proporție de 18,28%. Ipoteza generală a studiului se leagă de cunoștințele studenților în legătură cu rolul profesioniștilor în domeniul depresiei postnatale. Principalele rezultate precizează că majoritatea respondenților văd sprijinul și siguranța financiară ca factor în dezvoltarea simptomelor (rețea socială - 89,25%, resurse financiare - 55,91%, sprijinul partenerului - 96,78%). Un procent de 78,5% cunosc destul de bine manifestările depresiei, iar 94,62% consideră că implicarea unui asistent social poate fi una pozitivă.

Deși rezultatele sunt în favoarea studenților, există particularități necunoscute ale fenomenului, fiind necesară o evidențiere a tulburării depresive postnatale în mai multe arii (studii, statistici, mediul școlar).

Cuvinte cheie: asistență socială, depresie, formare profesională, prevenire, sprijin

¹ West University of Timisoara, Blvd. Vasile Pârvan, No. 4, 300223, Timisoara, Timis, Romania; E-mail: diana.iovanescu01@e-uvt.ro

² West University of Timisoara, Blvd. Vasile Pârvan, No. 4, 300223, Timisoara, Tiis, Romania; E-mail: venera.bucue-uvt.ro

Introducere

Perioada postnatală este una încărcată de diverse emoții contradictorii (tristețe, bucurie, oboseală, nesiguranță) din cauza multiplelor schimbări psihologice, biologice și sociale din viața mamei. De aici pornește depresia postnatală.

Depresia postnatală este o problemă psihiatrică majoră care, în urma unui studiu realizat de Asociația Psihologilor din America, s-a dovedit că afectează una din șapte mame, iar un alt studiu declară că depresia postnatală afectează până la 25% dintre mame. (Gaynes et al., 2005)

Astfel, poate afecta capacitatea de a îngriji nou-născutul, și chiar propria persoană. Această afecțiune nu este exclusă dacă o sarcină este mai ușoară decât alta sau dacă femeia este mamă pentru a doua oară. Depresia postnatală poate dura câteva săptămâni sau mai multe luni.

S-a dovedit de-a lungul timpului că asistenții sociali dispun de capacitatea de a observa începutul depresiei postnatale asupra viitoarelor mame (Abrams & Curran, 2007) datorită încrederii mamelor cu de a apela la ajutor specializat. Totuși, există limitări în zona identificării persoanelor cu risc de depresie postnatală.

De asemenea, nu există suficiente publicații pentru a ghida profesioniștii spre această ramură a domeniului (Keefe et al., 2015). Deși relevant pentru mamele suferinde, majoritatea studiilor se limitează la elemente măsurabile (fluctuațiile hormonale, probleme psihiatrice prezente în familie sau chiar diagnosticate la viitoarea mamă), decât la variabile prezente în viața mamei ce o pot afecta atât pe ea, cât și pe nou-născut la nivel social (siguranța din comunitate, violență domestică, relații familiale, sociale, lipsuri financiare). (Lane et al., 2008)

1.1. Practica asistenței sociale

Prima și principală definiție a asistenței sociale și, respectiv, a asistentului social este cea din Dicționarul Explicativ al Limbii Române care, deși raportată la începuturile asistenței sociale, acoperă doar partea materială a domeniului.

Promovată de NASW (The National Association of Social Workers), definiția atestă rolul asistenților sociali care oferă ajutor persoanelor, grupurilor și comunităților în dezvoltarea propriilor forțe pentru a funcționa la nivel social și

interpersonal.

Când ne referim la „practica asistenței sociale”, ne raportăm la interpersonalitatea domeniului, abilitatea de a interacționa direct cu persoanele care se află în situații dificile.

Asistentul social nu se limitează la interpersonalitate doar în interacțiunea cu beneficiarii, ci și cu ceilalți profesioniști din echipa multidisciplinară care, de asemenea, utilizează valori definitorii în cadrul propriilor domenii (medici, psihologi, psihiatrii, cadre didactice). (Payne, 2006)

Câteva dintre valorile profesiei de asistent social sunt:

- Respectarea drepturilor fundamentale ale omului fiind acordate șanse egale și acces la facilitățile serviciilor sociale tuturor persoanelor, indiferent de nevoile și statutul lor;
- Individualismul, diversitatea ființei umane și tratarea fiecărui caz ca fiind unic;
- Dezvoltarea continuă a responsabilității umane: adaptarea serviciilor în funcție de nevoile curente ale comunității;
- Sprijinirea autodeterminării prin ajutorul acordat beneficiarilor, nu doar din punct de vedere material, dar și prin furnizarea serviciilor de asistență socială. (Reamer, 2013)

Beneficiarii sistemului de asistență socială se confruntă cu: sărăcia, inegalitatea socială și economică, discriminarea etnică, religioasă, diverse forme de exploatare și marginalizare. O categorie semnificativă a beneficiarilor prezintă și obiectul studiului curent și anume, persoanele care au nevoie de suport social și moral.

Astfel, persoanele licențiate în domeniul asistenței sociale pot avea un cabinet sau un loc de muncă independent, dar majoritatea sunt încadrați ca angajați într-o instituție publică precum: primării, penitenciare, Direcții de Asistență Socială, școli, ministere și spitale (secția de paliativ, urgențe, maternitate), dar și în organizații non-guvernamentale.

1.2. Depresia postnatală

Deși tranziția spre maternitate și statutul de părinte este văzută ca un lucru pozitiv și o experiență unică în viața unei femei, este marcată și de schimbări pe plan fizic, social și psihologic care plasează femeile într-o poziție de vulnerabilitate. (Miller, 2002; Wisner, 2006)

Primele semne ale depresiei postnatală apar în perioada 3-15 zile anterioare nașterii. Începutul este marcat de confuzii, anxietate și insomnii care pot produce în scurt timp delir și halucinații. Acest tip de depresie a dobândit un interes major datorită permanentelor diferențe și schimbări între simptome de la caz la caz și a intervalelor de timp, care oferă un sens de redobândire a capacităților mintale complete.

Această tulburare mintală mai este cunoscută și sub denumirea de: psihoză post-partum și psihoza puerperală. Deși ambele sunt acceptate, ele dispun de limitări în înțelegerea bolii. (Hamilton et al., 1992)

Pentru început, ambele elimină complet elementul depresiv al bolii, fiind o componentă mai greu de diagnosticat. Pentru a elimina confuziile dintre termeni, Wisner și colegii săi au explicat în anul 2002 termenii aferenți perioadei perinatale: termenul „puerperal” indică o perioadă determinată de timp, cea de până la șase săptămâni de la naștere. Nu doar că acest tip de depresie poate dura mai mult decât o perioadă limitată și cunoscută, dar apar și probleme din punct de vedere legal și al asigurărilor medicale în cazul în care pacienta este diagnosticată după cele șase săptămâni. Termenul sugerat de cunoscători este de „depresie psihotică post-partum”, fiind mult mai puțin riscant de a stârni neînțelegeri și interpretări eronate.

Este important de menționat și diferitele stadii de manifestare ale depresiei: slab, moderat și sever. Categoria de pacienți cu un tip de depresie severă este reprezentativă cazurilor care necesită internare și îngrijire în spitalele cu o secție destinată controlului bolilor cu caracter psihoz.

Indiferent de gravitatea cazurilor (dacă pacientele se vindecă complet după câteva săptămâni sau depresia se dezvoltă gradual pe o perioadă de câteva luni), toate acestea prezintă simptome de gândire psihotică și halucinații care îngreunează îngrijirea propriei persoane sau a nou născutului. (Gaynes et al., 2005)

1.3. Factori implicați în dezvoltarea depresiei postnatale

Femeile din Insulele Caraibe au identificat factori de natură psihosocială (stresori externi) și probleme hormonale (Edge et al., 2004, Edge & Rogers, 2005). Femeile din India au atribuit apariția simptomelor de depresie postnatală preferințelor de sex și relațiilor maritale sensibile (Rodrigues et al., 2003). Patel (2003) et al., au identificat în rândul femeilor britanice neconcordanța dintre perioada postnatală și așteptările din perioada sarcinii.

De asemenea, există lipsa unei susțineri din partea partenerului și a familiei, probleme financiare și îngrijorări, probleme relaționale, schimbarea stilului de viață după apariția copilului sau chiar complicații pe perioada sarcinii. Factorii medicali sunt încadrați în rândul celor care provoacă dezvoltarea simptomelor de depresie: genetica sau hormonii, afecțiunile copilului identificate înainte de nașterea sa.

Un studiu realizat în anul 2015 în Canada, a alcătuit o listă de factori prezenți în viața femeilor intervievate care au fost diagnosticate cu depresie postnatală. În studiul menționat, partenerii de sex masculin consideră relevant pentru problema depresiei postnatale factorul legat de presiunea societății asupra femeii. Partenerii au mai încadrat factorii în sfera problemelor de sănătate mintală, probleme de personalitate, sau probleme fizice apărute în urma nașterii. (Habel et al., 2015)

Pe lângă factorii de natură socială, psihologică sau fizică, mai menționează și factori de natură biologică, dar în special vârsta mamelor. Cel mai mare număr de persoane afectate de depresie postnatală a fost înregistrat în categoria de vârstă 13- 19 ani, iar nivelul cel mai scăzut este identificat în perioada de 31-35 ani. Nivelurile hormonale și elementele prezente în organismul uman au fost identificate ca fiind în strânsă legătură cu depresia. Astfel, nivelul crescut de glucoză din organism pe perioada sarcinii a fost conectat cu multiple cazuri de depresie postnatală, la fel și nivelurile scăzute de serotonină și triptofan înainte de nașterea copilului.

Oxitocina și estrogenul sunt importante în dezvoltarea depresiei după

naștere. Un nivel crescut al oxitocinei indică rezistența la stres și posibilitatea exprimării emoțiilor și sentimentelor, pe de altă parte, absența estrogenului sau fluctuațiile la nivelul acestuia au deservit ca un factor în apariția simptomelor depresive.

Un ultim factor biologic a fost semnalat între disfuncțiile tiroidei și depresia postnatală. (Ghaedrahmati et al., 2017). O recomandare cu privire la reducerea factorilor de risc și respectiv, a cazurilor de depresie postnatală este dată de programele de prevenție. Acestea se pot concentra asupra factorilor individuali și tratarea autentică a fiecărui caz, dar și analizarea din punct de vedere al relațiilor interpersonale. Această abordare poate reduce cazurile de depresie și favoriza factorii de protecție.

1.4. Depresia postnatală și consecințele familiale

Depresia postnatală se manifestă prin episoade de anxietate, senzație de copleșire, iritabilitate, disfuncții ale somnului, apetit scăzut, precum și lipsa concentrării sau plâns necontrolat. Acestea indică o formă mai slabă a depresiei și simptomele oferă o ușoară observare din partea celor apropiați. Pot exista și simptome mai grave internalizate de mamă care se dezvoltă în timp. Printre aceste simptome se numără îndoiala în propriile capacități parentale, atacuri de panică, furie intensă, rușine, izolarea de familie și prieteni, dorințe de a face rău bebelușului sau propriei persoane. (Milgrom, 1996)

Deși se manifestă într-o măsură mai scăzută, (4%-25% dintre partenerii mamelor), depresia postnatală afectează și bărbații. Astfel, simptomele și episoadele depresive ale mamei după naștere pot duce în unele cazuri și la tensiuni din punct de vedere mintal și asupra tatălui. (Kim & Swain, 2007; Boath, 1998)

În unele studii calitative a fost indicată nevoia bărbaților de a fi consolați în momentele de dificultate de partenerii lor, iar din cauza faptului că acestea trec prin propriile momente depresive postnatale, partenerii dezvoltă sentimente de frică, teamă, confuzie, îngrijorare, frustrare, iritabilitate, neajutorare, lipsa dorinței de implicare familială. (Meighan et al., 1999)

Printre factorii de risc se numără cei biologici, precum: schimbările hormonale din timpul perioadei postnatale (testosteron, estrogen, prolactină și cortizol), dar și cei ecologici cum ar fi stresul și îngrijorările cu privire la noul

statut de părinte, lipsa unui suport moral din partea familiei și a rețelei sociale, dar și excluderea din crearea unei conexiuni cu nou-născutul (la fel cum se procedează cu noua mamă în primele luni de la naștere). Din punct de vedere al profilului persoanei, mai pot fi prezenți factori precum: vârsta, statutul civil și nivelul educațional. Stadlander (2015) precizează că persoanele tinere pot manifesta simptome depresive după nașterea copilului într-un număr semnificativ mai mare decât persoanele cu o vârstă mai înaintată.

Totuși, disfuncțiile din cuplu pot persista chiar și după ce simptomele depresive ale mamei și ale tatălui sunt reduse, din cauza lipsei implicării emoționale pe perioada depresiei. Acest fapt indică existența urmărilor negative ale depresiei postnatale pe termen lung, manifestându-se și sub forma altor probleme: divorț, probleme financiare, abuz de substanțe, violență domestică. (Almeida et al., 1999)

Chiar dacă depresia postnatală afectează mamele în cea mai mare parte, există o nevoie crescută de a acorda ajutor specializat și partenerilor pentru a facilita o mai bună creștere a copilului și a spori implicarea taților în viața nou-născutului.

1.5. Efectele pe termen lung asupra copilului

În primele luni de viață ale copilului, vizitele periodice la medic, alăptatul și setarea unei rutine de somn și hrănit par cele mai frecvente activități ale unei mame, dar și cele mai importante, pentru un nou-născut.

Efectele depresiei postnatale nu se opresc doar la simptomele mamei, dar și la ceea ce se întâmplă cu bebelușul. Adesea, implicațiile episoadelor depresive raportate la nou-născut nu sunt evidențiate. Mai mult decât factorii de risc menționați anterior, care sunt de natură emoțională și ecologică, există factori care țin de formarea unui spațiu sigur pentru copil. Field (2010) preciza că lipsa atenției și a siguranței au fost de cele mai multe ori atribuite unor episoade depresive postnatale.

Abdollahi (2017) a realizat un studiu care a avut ca subiecți mame din Iran (atât cele care au suferit de depresie postnatală, cât și cele care nu au avut astfel de probleme) pentru a identifica relația dintre mamele care au avut depresie postnatală și problemele de comportament ale copiilor. De asemenea, este unul dintre puținele studii realizate pe continentul asiatic.

Rezultatele prezintă că sexul feminin s-a confruntat cu depresie postnatală. Totodată, copiii mamelor diagnosticate cu depresie, au fost diagnosticați anterior cu probleme în relațiile interumane și dizabilități motorii. Chiar dacă depresia poate deveni un factor de risc pentru dezvoltarea unor dizabilități, a fost identificat că minorii nu erau hrăniți suficient, fiind subnutriți, ajungând la o dezvoltare deficitară.

Principalele cauze au fost: lipsa îngrijirii parentale și lipsa încrederii în propriile capacități parentale. Cu toate acestea, pentru studiul menționat, nu a fost folosită o metodă de investigație centrată pe observație, toate rezultatele venind din date colectate direct de la mame. Unele studii încearcă să includă sexul copilului ca factor de resimțire a depresiei postnatale în primii ani de viață, însă, nu este suficient pentru a analiza nivelul de resimțire a depresiei, iar rezultatele pot fi neașteptate în funcție de caracteristicile socio-demografice. (Oates, 2004)

Pentru a realiza o comparație între relațiile mamă-copil și tată-copil, un studiu din anul 2012 aduce în discuție elementele afectate de depresia postnatală.

Figurile paterne care nu suferă de depresie pot oferi sprijin mamei și copilului, formând o relație mai puternică cu nou-născutul, însă dacă și acesta suferă de aceleași simptome, dificultățile resimțite de copil sunt observate în sfera abilităților de comunicare. Mamele oferă mai multă implicare emoțională în cele mai multe dintre cazuri, deci dificultățile copilului se raportează la lipsa încrederii în sine, teama de a intra în relații, dar și lipsa inteligenței emoționale.

Prin evidențierea efectelor resimțite și de tată, dar și de copil, se remarcă o nevoie de intervenție mai amănunțită asupra persoanelor din jurul mamei, în special intervenție la nivelul familiei nucleare pentru acomodarea la noul statut de părinți și pentru a identifica cele mai bune moduri de a interacționa. (Letourneau, 2012)

1.6. Rolul asistentului social în echipa multidisciplinară

Lipsa cunoștințelor legate de stres și depresie, dar și lipsa resurselor sunt factori negativi ce pot favoriza simptomele depresiei postnatale. În general, majoritatea mamelor care au fost diagnosticate cu depresie postnatală se izolează și nu doresc să primească ajutor. Asistentul social poate influența parcursul parental prin intermediul ședințelor de terapie sub forma unor interviuri motivaționale (centrate pe principii precum exprimarea directă, acceptarea diversității,

recunoașterea abilităților personale). (Sampson, 2013)

Colegiul American al Obstetricilor și Ginecologilor, în anul 2018, spunea că o evaluare psihosocială în timpul sarcinii poate reduce semnificativ riscul de apariție a depresiei postnatale sau cel puțin a unei forme grave. Astfel, un asistent social care profesează în maternitate, sau are legături directe în comunitate, poate include în evaluarea prenatală parametrii care țin de intenția de a rămâne însărcinată, neînțelegeri familiale, obstacole care pot apărea în îngrijirea copilului, probleme de nutriție, consum de tutun, de alcool și substanțe, violența partenerului, nivelul de stres.

Keefe et al., (2015) menționează că viitorii profesioniști trebuie să fie pregătiți pentru a oferi servicii specializate mamelor diagnosticate cu depresie. Implicarea asistentului social poate facilita îngrijirea copilului. Un element important este rolul de advocacy pentru mamele care nu își permit îngrijiri medicale sau asigurare, precum și medicație pentru formele severe de depresie.

Studiile referitoare la implicațiile asistentului social în fenomenul de depresie postnatală sunt limitate, la fel și literatura de specialitate. Ceea ce se poate subtrage din diverse articole și surse are legătură cu nevoia de implicare a specialistului, prin oferirea informațiilor și consilierii, dar și prin monitorizarea persoanelor cu risc de dezvoltare a unei depresii postnatale chiar din perioada prenatală.

2. Metodologia cercetării

2.1. Scopul cercetării

Scopul este reprezentat de evidențierea cunoștințelor studenților Departamentului de Asistență Socială din Universitatea de Vest din Timișoara cu privire la fenomenul depresiei postnatale.

2.2. Obiectivele cercetării

- a) Explorarea percepțiilor studenților cu privire la depresia postnatală.
- b) Identificarea noțiunilor de bază legate de depresia postnatală.
- c) Determinarea cunoștințelor generate de relația dintre asistență socială și depresia postnatală.

2.3. Ipotezele cercetării

- a) Majoritatea studenților nu cunosc persoane care au experimentat depresia postnatală.

b) Studenții nu cunosc detalii legate de factorii și efectele depresiei postnatale.

c) Majoritatea studenților nu consideră utilă implicarea unui asistent social în prevenția depresiei postnatale.

2.4. Instrumentul de cercetare

Instrumentul de cercetare este ancheta sociologică formată din 21 de întrebări menite să identifice percepțiile studenților cu privire la modul de manifestare a depresiei postnatale, a cauzelor și a metodelor de prevenție.

Din totalul de 21 de întrebări, patru sunt legate de formarea profilului persoanelor chestionate, trei de conceptul „depresie postnatală”, patru întrebări fac referire la cauzele depresiei postnatale, două la efectele fenomenului, iar ultimele opt se concentrează asupra activității specialiștilor din domeniul asistenței sociale.

Metoda de cercetare utilizată este cantitativă și constă în realizarea unei anchete sociologice pe bază de chestionar centrat pe aspectele generale ale fenomenului de depresie postnatală și ale implicării asistentului social în acest domeniu.

2.5. Eșantionul cercetării

Universul populației este reprezentat de studenții Departamentului de Asistență Socială din Facultatea de Sociologie și Psihologie - Universitatea de Vest din Timișoara, atât forma de învățământ cu frecvență, cât și la distanță.

Din eșantionul de 93 de studenți al studiului, 58,68% sunt persoane cu vârstă cuprinsă între 19-21 ani, 25% au vârstă între 22-30 ani, iar cei cu vârstă de peste 31 ani sunt în procent de 16,32%. Sexul respondenților este predominant feminin, într-un procent de 81,72%, iar 18,28% sunt de sex masculin.

Cu privire la anul de studii în care sunt înmatriculați, 39,78% provin din anul III, 38,71% din anul II, iar anul I are un procent de 21,51%. Forma de învățământ a respondenților a fost cea cu frecvență (87,10% dintre respondenți), cei de la învățământul la distanță au avut doar un procent de 12,90%.

2.6. Procedura de colectare și prelucrare a datelor

S-a redactat chestionarul format din 21 de întrebări pe platforma Google Forms, fiind distribuit studenților Departamentului de Asistență Socială prin intermediul grupurilor de Whatsapp și E-mail.

Datele obținute s-au introdus într-o bază de date cu ajutorul programului Microsoft Excel. Studenții participanți la studiu au fost înștiințați cu privire la modul de folosire a datelor, dar și în privința confidențialității.

2.7. Limitele cercetării

Limitele studiului sunt reprezentate de posibila reticență a studenților de a completa răspunsurile libere din chestionar, existând șansa să nu fie completate corespunzător.

3. Rezultate

Prima ipoteză a studiului face referire la nivelul de proximitate dintre studenți și persoanele care au suferit de depresie postnatală, aceasta fiind redactată astfel: „Majoritatea studenților nu au cunoscut persoane care au experimentat depresia postnatală.”

În urma analizei, s-a remarcat un procent de 31,18% al persoanelor care au cunoscut persoane cu un diagnostic clar de depresie postnatală. Majoritatea respondenților (41,94%) nu au întâlnit persoane cu acest tip de depresie. Într-o proporție de 23,66%, studenții consideră că au întâlnit femei care prezentau simptome de depresie postnatală, dar nu au fost diagnosticate. Doar un procentaj de 3,22% a fost alocat celor care au fost reticenți în a răspunde acestei întrebări.

Ipoteza studiului este confirmată. Majoritatea studenților nu au întâlnit persoane care au experimentat depresia postnatală.

A doua ipoteză a studiului este caracterizată de cunoștințele studenților cu privire la factorii și efectele depresiei postnatale, fiind redată astfel: „Studenții nu cunosc multe detalii cu privire la factorii și efectele depresiei postnatale.”

În urma analizei datelor, s-au identificat următoarele aspecte: 89,25% dintre respondenți au precizat că prezența familiei și a grupului social pe perioada sarcinii, poate diminua riscul apariției depresiei postnatale în mare și foarte mare măsură. Un procent de 2,15% a afirmat că o rețea socială bună ajută la prevenirea apariției depresiei într-o foarte mică măsură, iar restul respondenților (8,60%) au avut o părere neutră, considerând că nu poate preveni diagnosticul depresiv, dar nici că îl poate înrăutăți.

Cu privire la situația financiară a familiei, respondenții au afirmat în proporție de 55,91% că este un factor important și foarte important în diminuarea riscului

diagnosticării cu depresie postnatală.

Din punct de vedere al sprijinului partenerului ca factor de apariție al depresiei postnatale, majoritatea răspunsurilor (96,78%) au afirmat că o relație puternică cu partenerul de viață joacă un rol important și foarte important în prevenirea apariției depresiei postnatale.

Totodată, 3,22% nu consideră benefic pentru sănătatea emoțională a mamei, relația cu partenerul de viață. Principalele simptome precizate cu referire spre depresia postnatală sunt: senzație de tristețe, nevoia de a plânge în cea mai mare parte a timpului, lipsa energiei, senzație de somnolență, nevoia de a realiza cât mai multe activități cu alți oameni, senzație de agitație, senzație de iritabilitate, lipsa conexiunii cu bebelușul, senzație de îngrijorare permanentă față de bebeluș, lipsa speranței și gânduri negative, tulburări ale apetitului.

Din totalul de 93 de persoane, un procent de 78,5% cunosc bine și foarte bine simptomele depresiei postnatale. La polul opus, a existat un procent de 3,23% dintre studenți care au cunoscut foarte puține simptome din lista prezentată, iar restul de 18,27% au cunoscut câteva simptome.

După efectuarea analizei răspunsurilor studenților în raport cu factorii de risc ai depresiei postnatale, s-a remarcat că majoritatea consideră că sprijinul social și financiar sunt elemente ce pot influența prezența depresiei.

Din acest punct de vedere, majoritatea respondenților au un nivel de cunoștințe mare al modului de manifestare al depresiei postnatale. În urma acestor date, ipoteza studiului se infirmă, studenții având numeroase informații legate de cauzele și efectele depresiei postnatale.

A treia și ultima ipoteză a studiului este reprezentată de cunoștințele viitorilor asistenți sociali cu privire la ceea ce pot realiza acești profesioniști în sfera fenomenului de depresie postnatală: „Majoritatea studenților nu consideră utilă implicarea unui asistent social în prevenția depresiei postnatale.”

Studenții consideră în procent 91,4% că intervenția asistentului social în prevenirea și combaterea depresiei postnatale este utilă în mare și foarte mare măsură. Studenții au fost neutrii în privința acestui subiect în proporție de 7,52%, iar doar 1,08% au afirmat că un asistent social ar putea contribui doar într-o măsură mică în stoparea acestui fenomen.

Întrebați cu privire la schimbarea pe care un asistent social o poate aduce în

viața mamelor cu risc de depresie postnatală (sau care deja suferă de aceasta), majoritatea studenților (94,62%) au afirmat că rezultatele implicării unui asistent social specializat pe această ramură a profesiei sunt pozitive.

4. Concluzii și recomandări

Depresia postnatală este o formă de tulburare mintală care afectează atât mama nou-născutului, care resimte elemente ale depresiei pe plan emoțional, fizic și psihic, dar și întreaga funcționare corespunzătoare a unei familii. Această destabilizare a familiei poate prezenta efecte de-a lungul vieții copilului (în funcție de gravitatea stării de sănătate a mamei pe perioada primilor ani de viață).

Respondenții studiului sunt viitorii profesioniști din domeniul asistenței sociale, persoane care pot deservi ca un element cheie în prevenirea apariției simptomelor de depresie postnatală sau în sprijinirea mamei pe perioada ameliorării acestor simptome.

Aceștia au afirmat în procent de 91,4% că un profesionist din domeniul asistenței sociale este util într-o măsură mare și foarte mare în combaterea depresiei postnatale, iar un procentaj puțin mai mare al studenților (respectiv 94,62%) au afirmat că implicațiile unui asistent social în depresia postnatală sunt de natură pozitivă. Aceste rezultate au infirmat ipoteza inițială (aceea că studenții nu consideră util un asistent social în această ramură a profesiei).

Din totalul de 93 de respondenți, doar 31,18% cunosc persoane diagnosticate cu depresia postnatală, iar ipoteza studiului (cea care consideră că majoritatea studenților nu au cunoscut persoane cu depresie postnatală) se confirmă.

Cea de-a treia ipoteză a studiului de cercetare s-a centrat pe cunoștințele respondenților cu privire la cauzele și efectele depresiei postnatale (ipoteză care relatează că studenții nu cunosc multe informații cu privire la aceste două elemente).

Pentru componenta de cauze, un procent de 89,25% precizează că o rețea socială puternică poate preveni simptomele depresiei, iar 55,91% consideră situația financiară ca fiind importantă. Cel mai mare procentaj, 96,78% afirmă că relația cu partenerul de viață este importantă într-o mare și foarte mare măsură pentru a combate simptomele depresiei.

Un procent de 78,5% dintre respondenți cunoaște modurile de manifestare ale depresiei într-o măsură destul de mare, ipoteza fiind infirmată după efectuarea analizei datelor.

Datele obținute în urma chestionării persoanelor care urmează cursuri de asistență socială infirmă două ipoteze ale studiului din cele trei, aceste ipoteze sunt în favoarea studenților. Aceștia posedă o bază de cunoștințe solidă legate de domeniul asistenței sociale și de implicarea profesioniștilor în fenomenul depresiei postnatale.

Deși nivelul de cunoștințe de bază ale studenților cu privire la depresia postnatală depășește așteptările inițiale ale studiului, există unele lacune cu privire la efectele fenomenului (21,5% dintre studenți cunosc puține spre foarte puține manifestări ale tulburării) sau subestimează importanța resursei financiare stabile în viața mamei pentru a preveni dezvoltarea unei depresii (44,09% dintre respondenți).

Respondenții au întâlnit informații cu privire la fenomen prin prisma mass-mediei (televiziune, rețele de socializare) într-un procent de 34,41%, iar din diverse surse în mod simultan (prietenii, familie, mass-media), într-un procent de 29,03%.

După analiza datelor se înțelege că uneori, aceste surse pot fi deficitare în ceea ce privește furnizarea informațiilor veridice. Prea puțini din totalul de 93 de respondenți (12,90%) precizează că informațiile revin dintr-un cadru formal.

În ceea ce privește, nivelul preuniversitar de studii (fiindcă există posibilitatea ca unele persoane să nu dorească continuarea studiilor universitare) ar fi utilă implementarea în cadrul orelor de educație pentru sănătate (pe lângă discuțiile despre metode anticoncepționale sau protejarea de boli cu transmitere sexuală) și un segment cu privire la urmările posibile după naștere (în cazul acesta al depresiei postnatale) pentru a elimina posibilitatea de cunoaștere eronată a ceea ce este deja un fenomen.

La nivel universitar, consider indicat în cadrul cursurilor despre protecția copilului sau despre adopție, implementarea modulelor dedicate înțelegerii adecvate a depresiei postnatale, deoarece este în strânsă legătură cu abandonul infantil în spitale sau abandonul copilului mai târziu (câteva luni de la naștere), elemente care deja intră în sfera unui asistent social.

Totodată, consider că existența mai multor asistenți sociali în secțiile de

maternitate sau asistenți comunitari formați pe fenomenul de depresie postnatală poate conduce spre îmbunătățirea calității vieții a familiei.

Bibliografie

1. Abdollahi, F., Abhari, F. R. și Zarghami, M. (2017). Post-partum depression effect on child health and development. *Acta Medica Iranica*, 109-114.
2. Abrams, L. S. & Curran, L. (2007). Not just a middle-class affliction: Crafting a social work research agenda on postpartum depression. *Health & Social Work*, 32(4), 289- 296. <https://doi.org/10.1093/hsw/32.4.289>
3. Almeida, D. M., Wethington, E. și Chandler, A. L. (1999). Daily transmission of tensions between marital dyads and parent-child dyads. *Journal of Marriage and the Family*, 49- 61. <https://doi.org/10.2307/353882>
4. Boath E.H., Pryce A.J. și Cox J.L. (1998). Postnatal depression: the impact on the family. *Journal of Reproductive and Infant Psychology* 16, 199–203. <https://doi.org/10.1080/02646839808404568>
5. Edge, D. & Rogers, A. (2005). Dealing with it: Black Caribbean women's response to adversity and psychological distress associated with pregnancy, childbirth, and early motherhood. *Social science & medicine*, 61(1), 15-25. <https://doi.org/10.1016/j.socscimed.2004.11.047>
6. Edge, D., Baker, D. & Rogers, A. (2004). Perinatal depression among black Caribbean women. *Health & social care in the community*, 12(5), 430-438. <https://doi.org/10.1111/j.1365-2524.2004.00513.x>
7. Field, T. (2010). Postpartum depression effects on early interactions, parenting, and safety practices: a review. *Infant Behavior and Development*, 33(1), 1-6. <https://doi.org/10.1016/j.infbeh.2009.10.005>
8. Gaynes, B. N., Gavin, N., Meltzer-Brody, S., Lohr, K. N., Swinson, T., Gartlehner, G., Brody, S. & Miller, W. C. (2005). Perinatal depression: Prevalence, screening accuracy, and screening outcomes. *Evidence Report/ Technology Assessment*, 119.
9. Ghaedrahmati, M., Kazemi, A., Kheirabadi, G., Ebrahimi, A. & Bahrami, M. (2017). Postpartum depression risk factors: A narrative review. *Journal of education and health promotion*, 6. https://doi.org/10.4103%2Fjehp.jehp_9_16
10. Habel, C., Feeley, N., Hayton, B., Bell, L. & Zelkowitz, P. (2015). Causes

of women's postpartum depression symptoms: Men's and women's perceptions. *Midwifery*, 31(7), 728-734. <https://doi.org/10.1016/j.midw.2015.03.007>

11. Hamilton, J. A., Harberger, P. N. & Perry, B. L. (1992). The problem of terminology. Postpartum psychiatric illness: A picture puzzle, 33-40. Philadelphia: University of Pennsylvania Press.

12. Keefe, R. H., Brownstein-Evans, C., Lane, S. D., Carter, D. B. & Rouland Polmanteer, R. S. (2015). Postpartum depression and the Affordable Care Act: Recommendations for social work educators. *Advances in Social Work*, 16(2), 202-213. <https://doi.org/10.18060/18502>

13. Kim, P., și Swain, J. E. (2007). Sad dads: paternal postpartum depression. *Psychiatry (edgmont)*, 4(2), 35.

14. Lane, S. D., Webster, N., Levandowski, B. A., Rubinstein, R. A., Keefe, R. H., Wojtowycz, M. A., Cibula, D. A., Kingson, J. & Aubry, R. (2008). Environmental injustice: Childhood lead poisoning, teen pregnancy, and tobacco. *Journal of Adolescent Health*, 42(1), 43-49. <http://dx.doi.org/10.1016/j.jadohealth.2007.06.017>

15. Letourneau, N. L., Dennis, C. L., Benzies, K., Duffett-Leger, L., Stewart, M., Tryphonopoulos, P. D. & Watson, W. (2012). Postpartum depression is a family affair: addressing the impact on mothers, fathers, and children. *Issues in mental health nursing*, 33(7), 445-457. <https://doi.org/10.3109/01612840.2012.673054>

16. Meighan, M., Davis, M. W., Thomas, S. P. și Droppleman, P. G. (1999). Living with postpartum depression: The father's experience. *MCN: The American Journal of Maternal/Child Nursing*, 24(4), 202-208. <https://doi.org/10.1097/00005721-199907000-00009>

17. Milgrom, J. & McCloud, P. (1996). Parenting stress and postnatal depression. *Stress Medicine*, 12(3), 177-186. [https://psycnet.apa.org/doi/10.1002/\(SICI\)10991700\(199607\)12:3%3C177::AID-SMI699%3E3.0.CO;2-W](https://psycnet.apa.org/doi/10.1002/(SICI)10991700(199607)12:3%3C177::AID-SMI699%3E3.0.CO;2-W)

18. Miller, L. J. (2002). Postpartum depression. *Jama*, 287(6), 762-765. <https://doi.org/10.1001/jama.287.6.762>

19. Oates, M. R., Cox, J. L., Neema, S., Asten, P., Glangeaud-Freudenthal, N., Figueiredo, B. & Yoshida, K. (2004). Postnatal depression across countries and cultures: a qualitative study. *The British journal of psychiatry*, 184(46), 10-16.

<https://doi.org/10.1192/bjp.184.46.s10>

20. Patel, S., Wittkowski, A., Fox, J. R. și Wieck, A. (2013). An exploration of illness beliefs in mothers with postnatal depression. *Midwifery*, 29(6), 682-689.

<https://doi.org/10.1016/j.midw.2012.06.012>

21. Payne, M. (2006). What is professional social work? Policy press. Accesat la 20 aprilie 2023, <https://policy.bristoluniversitypress.co.uk/what-is-professional-social-work> 25.

22. Reamer, F. G. (2013). The NASW Code of Ethics. *Encyclopedia of Social Work*. 26.

23. Rodrigues, M., Patel, V., Jaswal, S. & De Souza, N. (2003). Listening to mothers: qualitative studies on motherhood and depression from Goa, India. *Social science & medicine*, 57(10), 1797-1806. [https://doi.org/10.1016/s0277-9536\(03\)00062-5](https://doi.org/10.1016/s0277-9536(03)00062-5)

24. Sampson, M., Zayas, L. H. & Seifert, S. B. (2013). Treatment engagement using motivational interviewing for low-income, ethnically diverse mothers with postpartum depression. *Clinical Social Work Journal*, 41, 387-394.

25. Stadlander, L. (2015). Paternal postpartum depression. *International Journal of Childbirth Education*, 30(2).

26. The National Association of Perinatal Social Workers, What is a perinatal social worker. Accesat la 19 noiembrie 2022, <https://www.napsw.org/what-is-a-perinatal-social-worker> 30. Universitatea din București, Facultatea de Sociologie și Asistență Socială. Ce fac cu o diplomă FSAS? Accesat la 20 aprilie 2023, <https://sas.unibuc.ro/ce-fac-cu-o-diploma-fsas> 31.

27. Wisner, K. L., Parry, B. L., & Piontek, C. M. (2002). Clinical practice. Postpartum depression. *The New England journal of medicine*, 347(3), 194-199. <https://doi.org/10.1056/NEJMcp011542>

Perceptions of the Social Work Department of the West University of Timisoara on the phenomenon of „cyberbullying”

Adinela-Cristina VÎRTOPEAN¹, Cosmin GOIAN², Luiza VLAICU³

Abstract

This study identifies the perceptions of students in the Department of Social Assistance of the West University of Timisoara on the phenomenon of „cyberbullying”. It also reveals the types of cyberbullying, consistent with students' perceptions. The research method used is quantitative and consists of a questionnaire consisting of 24 questions, with unique and multiple answer variants.

Out of 63 respondents, 87.3% know this phenomenon online, being familiar with the term. The phenomenon is promoted more in this area compared to television or educational establishments. 66.66% of respondents encountered cyberbullying on social networks, compared to video games (50.79%) and email (11.11%).

Social media is an easy environment available to bullies to insult or contact people through their first fake accounts. 87.30% of respondents said that online male offenders are more common than female offenders.

Keywords: social work, cyberbullying, online environment, students, victim.

¹ West University of Timisoara, Blvd. Vasile Pârvan, No. 4, 300223, Timisoara, Timis, Romania; E-mail: adinela.virtopean01@e-uvt.ro

² West University of Timisoara, Blvd. Vasile Pârvan, No. 4, 300223, Timisoara, Timis, Romania; E-mail: cosmin.goian@e-uvt.ro

³ West University of Timisoara, Blvd. Vasile Pârvan, No. 4, 300223, Timisoara, Timis, Romania; E-mail: florina.vlaicu@e-uvt.ro

Percepțiile studenților Departamentului de Asistență Socială din cadrul Universității de Vest din Timișoara asupra fenomenului de „cyberbullying”

Adinela-Cristina VÎRTOPEAN¹, Cosmin GOIAN², Luiza VLAICU³

Abstract

Acest studiu identifică percepțiile studenților din Departamentul de Asistență Socială al Universității de Vest din Timișoara asupra fenomenului de „cyberbullying”. Totodată, relevă tipurile de cyberbullying, în concordanță cu percepțiile studenților. Metoda de cercetare utilizată este cantitativă și constă în realizarea unui chestionar alcătuit din 24 de întrebări, cu variante de răspuns unice și multiple.

Din 63 de respondenți, 87,3% cunosc acest fenomen din mediul online, fiind familiarizați cu termenul. Fenomenul este promovat mai mult în această zonă comparativ cu televiziunea sau unitățile de învățământ. Un procent de 66,66% din respondenți au întâlnit cyberbullying-ul pe rețelele de socializare, în comparație cu jocurile video (50,79%) și e-mail (11,11%).

Rețelele de socializare reprezintă un mediu facil, disponibil agresorilor pentru a insulta sau a contacta persoanele prin prima conturilor false. Un procent de 87,30% din respondenți au mărturisit că în mediul online, agresorii de sex masculin sunt mai frecvent întâlniți decât agresorii de sex feminin.

Cuvinte cheie: asistență socială, cyberbullying, mediul online, studenți, victimă.

¹ West University of Timisoara, Blvd. Vasile Pârvan, No. 4, 300223, Timisoara, Timis, Romania; E-mail: adinela.virtopean01@e-uvt.ro

² West University of Timisoara, Blvd. Vasile Pârvan, No. 4, 300223, Timisoara, Timis, Romania; E-mail: cosmin.goian@e-uvt.ro

³ West University of Timisoara, Blvd. Vasile Pârvan, No. 4, 300223, Timisoara, Timis, Romania; E-mail: florina.vlaicu@e-uvt.ro

Introducere

Acest studiu relevă percepțiile studenților din Departamentul de Asistență Socială din cadrul Universității de Vest din Timișoara asupra fenomenului de „cyberbullying”. Cyberbullying-ul sau „hărțuirea cibernetică” este un fenomen larg răspândit care afectează tinerii din punct de vedere social, emoțional, social și psihologic. (Dobre și Enăchescu, 2016)

Majoritatea populației activează în mediul online. Pe de-o parte este un lucru benefic, deoarece ne facilitează comunicarea. Pe de altă parte, poate reprezenta un mediu de risc pentru victime și accesibil pentru agresori. Bullying-ul s-a răspândit în mediul online și a devenit cyberbullying.

1.1. Definiții și concepte

Cyberbullying-ul poate fi definit ca un comportament agresiv săvârșit prin contact electronic, care se realizează în mod repetat. (Rad et al., 2017). Prin faptul că mediul online este unul complex, hărțuirea cibernetică are un potențial mare de audiență. (Cucoș et al., 2022)

Cyberbullying-ul se poate desfășura prin: email, telefon, rețele de socializare (Facebook, Instagram, Whatsapp, Youtube, Discord etc.) și jocuri video. Atunci când este trimis un mesaj amenințător prin aceste canale electronice, este considerat hărțuire cibernetică. (Kowalski & Whittaker, 2015)

Olweus (2013) consideră că cyberbullying-ul este același fenomen cu bullying-ul, dar se desfășoară exclusiv în mediul online sau telefonic. Ambele fenomene au la bază hărțuirea repetată, intenții rele, dezechilibru de putere între subiecți și efecte negative asupra victimei, de tip: psihologic, emoțional, social. (Patchin & Hinduja, 2012)

Se consideră o faptă penală atunci când ne raportăm la hărțuire, amenințare, șantaj și distribuire a fotografiilor cu o altă persoană, în lipsa acordului.

Dobre și Enăchescu (2016) identifică zece tipuri de cyberbullying:

1. Hărțuirea: prin postarea fotografiilor și mesajelor cu scopul de a denatura imaginea victimei din punct de vedere psihologic.
2. Comentariile: mesaje negative postate ca răspuns la anumite fotografii, clipuri video sau postări.
3. Înșelăciunea: acțiuni de manipulare a victimei pentru a obține informații, conținut sau fotografii personale, cu scopul de a le publica în mediul online fără acordul victimei.
4. Denigrarea: acțiunea de a publica anumite mesaje speculative despre o altă persoană, cu scopul de a instiga publicul la comportamente negative.
5. Excluderea: acțiunea de a elimina un alt participant dintr-un grup online, fără motive temeinice.
6. Urmărirea online: atunci când o persoană urmărește obsesiv acțiunile, postările și activitatea altei persoane, cu scopul de a aduce conflictul în viața reală.
7. Insistența: contactarea repetată și abuzivă a unei persoane pe internet.
8. Profiluri false: agresorii își însușesc altă identitate cu scopul de a atrage victimele sau de a le insulta. Acest lucru se manifestă prin utilizarea unei alte identități sau prin folosirea identității victimei.
9. Sabotarea: acțiunea de a schimba detalii de pe profilul unei alte persoane, atunci când acea persoană lasă contul deschis.

Slonje et al. (2012) concluzionează, pe scurt, motivele agresorilor de a provoca cyberbullying:

- a) Motive interne: agresorii sunt furioși, invidioși și își doresc răzbunare.
- b) Motive externe: - agresorii consideră că nu există consecințe pentru faptele lor, fiind facilă hărțuirea în mediul online, deoarece, nu există confruntarea de tip „față-in față”.

1.2. Cauzele și efectele cyberbullying-ului

În studiul realizat de Berne et al., (2014) a rezultat că agresorii recurg la cyberbullying din mai multe cauze:

a) Își doresc creșterea statutului social prin umilirea altei persoane, în special atunci când persoana este expusă public (când agresorul oferă comentarii nepotrivite victimei pe internet, iar publicul reacționează pozitiv, prin aprecieri).

b) Agresorul dorește să primească atenția publicului. Acest lucru se manifestă prin agresarea victimei, deoarece agresorul are stimă de sine scăzută, iar prin comportamentul deviant reușește să o crească.

Drăgulescu (2019) afirmă că agresorii nu prezintă empatie și nu sunt conștienți de faptele pe care le desfășoară pe internet. Aceștia doresc să emane frică, mai ales în rândul persoanelor pe care le consideră inferioare. Fiind în mediul online, agresorului îi este mai ușor să apeleze la cyberbullying. Pe internet, are impresia că este nevăzut și poate să acționeze cum dorește. În același timp, nici victima nu este vizibilă ca în mediul fizic, ceea ce îl poate determina să depășească multe limite, deoarece nu poate percepe trăirile victimei. Spre deosebire de bullying, care se desfășoară în mediul fizic, cyberbullying-ul este stimulat de anonimatul internetului. Totodată, publicul este complex care, la rândul lui, poate afecta victima prin încurajarea și prin aprecierea acțiunilor agresorului.

Totodată, relațiile romantice abandonate conduc la sentimente de furie, care se pot manifesta pe internet. Astfel, pot apărea declarații jignitoare și amenințări. (Hoff & Mitchel, 2008). O altă cauză este invidia. Din cauza sentimentelor de iritabilitate, poate deveni invidios și poate recurge la amenințări și jigniri. De asemenea, cyberbullying-ul este încadrat ca o intoleranță asupra etniei, religiei și orientării sexuale a victimei. O persoană poate să fie umilită pe internet cu pretextul că are o orientare sexuală diferită.

În volumul al X-lea din Jurnalul de Cercetare Aplicată în Sisteme Informaționale (JISAR), publicat în 2017, s-au remarcat următoarele procente cu privire la perspectiva cauzelor cyberbullying-ului în jocurile video:

a) 86% dintre respondenți au precizat că anonimatul online este principala cauză;

b) 76% dintre respondenți au afirmat că victima nu poate accesa gradul de empatie și de sensibilitate al agresorului, deoarece confruntarea nu se desfășoară în mediul fizic;

c) 73% dintre respondenți sunt de părere că nu există frică de pedeapsă în mediul online, iar 56% au menționat că nu sunt disponibile pedepse pentru cyberbullying;

d) 65% din rezultate ilustrează intențiile agresorului, pentru a capta atenția, iar 46% consideră că agresorul se confruntă cu stres și anxietate, iar 45% că agresorul posedă un pattern de agresiune.

e) 31% au menționat că nu există suficiente metode pentru confruntarea fenomenului de cyberbullying, iar 30% că există prea multă libertate în mediul online.

Efectele cyberbullying-ului pot fi la nivelul bunăstării mentale, stimei de sine și relațiilor sociale (Betts, 2016). În ceea ce privește bunăstarea mentală, cyberbullying-ul are efecte negative asupra sănătății emoționale, atât în cazul victimei, cât și a agresorului. Victimele hărțuirii cibernetice pot prezenta depresie sau simptome depresive, însă, se manifestă și în cazul agresorilor. Victimele fenomenului pot prezenta risc de anxietate generală, iar agresorii sunt mai predispuși. Persoanele care sunt implicate în cyberbullying pot fi reticente în formarea relațiilor. De asemenea, își pierde încrederea în alte persoane și se simt vulnerabile. Agresorii, care sunt integrați social se angajează în a manifesta cyberbullying, deoarece nu doresc să fie, la rândul lor, hărțuiți de alți agresori, fiind un mecanism de protecție.

Fenomenul de cyberbullying poate avea efecte negative asupra integrității victimei. Zalquett et al., (2014) menționează că victimele cyberbullying-ului prezintă efecte negative asupra performanței academice fiind mai predispuse la absenteism și abandon școlar.

Cyberbullying-ul afectează chiar și performanțele academice ale agresorilor, integrându-se foarte greu în dinamica academică. Dacă studentul prezintă motivație, are rezultate academice satisfăcătoare ceea ce îl poate determina să nu se angajeze într-un act de hărțuire sau de agresiune. Totodată, dacă victima prezintă simptome depresive, stimă de sine scăzută, anxietate, stres, izolare socială, insecuritate, probleme interpersonale, este mai predispusă spre vulnerabilitate, iar efectele hărțuirii cibernetice pot fi mai accentuate.

1.3. Tipuri de cyberbullying

Social Media Victims Law Center identifică următoarele tipuri de cyberbullying: outing, doxxing, fraping, dissing, trickery și catfishing.

1. Outing-ul - dezvăluirea identității sexuale sau a orientării sexuale a unei persoane, fără acordul acesteia, cu scopul de a umili victima.
2. Doxxing-ul - distribuirea informațiilor personale cu scopul de a intimida sau hărțui. Aceste informații includ, adresa de domiciliu și unitatea de învățământ.
3. Fraping-ul - acțiunea în care agresorul utilizează conturile de socializare ale unei persoane și postează conținut nepotrivit.
4. Dissing-ul - răspândirea informațiilor negative, prin postări publice sau prin mesaje private, care au intenția de a deteriora reputația sau relațiile sociale.
5. Trickery - forma prin care agresorul se preface prietenul victimei, până când dezvăluie informații personale. După ce agresorul primește informațiile, le publică pentru a o umili și răni.
6. Catfishing-ul - agresorul pretinde că este altcineva. Se poate angaja în conversații cu victima, cu scopul de a construi o relație amoroasă. Victima poate să aibă încredere în agresor și să dezvăluie informații personale, care, mai apoi, sunt folosite pentru a-i deteriora reputația.

1.4. Fenomenul cyberbullying – perspectiva studenților

Un studiu realizat de Abaido (2020) a avut ca respondenți, studenți din Emiratele Arabe Unite. Acesta a relevat că 91% dintre studenți au fost de acord cu existența hărțuirii cibernetice pe social media.

În ceea ce privește diferența de sex, 61.1% dintre participanți au declarat că ambele sexe ar putea fi supuse acestui fenomen, iar 34.1% consideră că sexul feminin este mai predispus.

Respondenții au indicat că principalele platforme în care se regăsește acest fenomen sunt: Instagram, Facebook și Twitter. Un procent de 55.5% au afirmat că cyberbullying-ul este prezent pe rețeaua socială Instagram, 38% afirmă că fenomenul este regăsit pe Facebook, iar 35.5% declară că este prezent pe Twitter.

Youtube și Snapchat sunt rețele sociale în care se regăsesc, potrivit studiului, mai puține cazuri de hărțuire cibernetică.

În ceea ce privește raportarea incidentelor, 37% dintre respondenți au declarat că raportează acest fenomen unei alte persoane, iar 27% au afirmat că nu acționează când întâlnesc cyberbullying, ci doar se deloghează de pe platformă.

Un procent de 60% preferă să raporteze incidente unui prieten, decât să le mărturisească familiei. Acest lucru relevă faptul că relațiile de prietenie și de colegialitate influențează dezvoltarea emoțională, afectivă și comportamentală a unui tânăr.

Cunningham et al., (2015) consideră că studenții preferă să raporteze incidentele doar în online, fără să existe riscuri.

În ceea ce privește studenții de sex masculin, există o probabilitate mai mare de a manifesta un comportament agresiv, în comparație cu cei de sex feminin. (Ozden & Icellioglu, 2014)

Într-un studiu realizat de Lawler & Molluzzo (2015), studenții au fost întrebați dacă au manifestat comportamente de hărțuire cibernetică, iar 12% au răspuns pozitiv. Un procent de 9% au fost victime ale fenomenului.

Totodată, sexul feminin și persoanele cu orientări sexuale diferite sunt mai predispuse cyberbullying-ului. În ceea ce privește persoana de contact a unei victime, majoritatea respondenților raportează celui mai bun prieten (68%) sau părinților (57%).

2. Metodologia cercetării

2.1. Scopul cercetării

Scopul lucrării vizează identificarea percepțiilor studenților din Departamentul de Asistență Socială al Universității de Vest din Timișoara asupra fenomenului de „cyberbullying”.

2.2. Obiectivele cercetării

Obiectivul 1: Explorarea percepției studenților asupra cyberbullying-ului.

Obiectivul 2: Identificarea reacțiilor studenților cu privire la fenomenul de cyberbullying.

Obiectivul 3: Identificarea tipurilor de cyberbullying, în concordanță cu percepțiile respondenților.

2.3. Ipotezele cercetării

1. Cyberbullying-ul este cunoscut de majoritatea respondenților din mediul online.
2. Cyberbullying-ul este mai prezent pe rețelele de socializare.
3. Cyberbullying-ul este raportat cel mai frecvent prietenilor.
4. Actul de a jigni este cel mai predominant tip de cyberbullying pe rețelele de socializare.
5. Respondenții au întâlnit mai des agresori de sex masculin.

2.4. Metoda de cercetare

Metoda de cercetare este de tip cantitativ și constă în realizarea unui chestionar privind evaluarea percepțiilor studenților Departamentului de Asistență Socială din Universitatea de Vest de Timișoara. Instrumentul utilizat este chestionarul, alcătuit din 24 de întrebări. Primele întrebări sunt compuse din caracteristici socio-demografice. Următoarele întrebări identifică percepțiile și reacțiile studenților cu privire la fenomenul de cyberbullying.

2.5. Eșantionul cercetării

Universul populației investigat este reprezentat de studenții Departamentului de Asistență Socială ai Facultății de Sociologie și Psihologie din Universitatea de Vest din Timișoara. Eșantionul cercetării este neprobabilistic, alcătuit din 63 de studenți: 50 de persoane de sex feminin, iar 13 de sex masculin. Vârsta medie este de 21 de ani. În ceea ce privește anul de studiu, 18 respondenți sunt înmatriculați în anul I, 5 în anul II și 40 în anul III. Din cadrul învățământului cu frecvență au participat 58 de studenți, iar 5 studenți provin din învățământul la distanță. Un număr de 33 de studenți provin din mediul urban, iar 30 din mediul rural.

2.6. Procedura de colectare și prelucrare a datelor

Primul pas a fost alcătuirea chestionarului pe platforma „Google Forms”, apoi trimiterea către respondenți, studenții Departamentului de Asistență Socială. Link-ul s-a trimis prin e-mail, dar și pe grupurile de WhatsApp. După completarea chestionarului, datele au fost introduse într-o bază de date prin intermediul

programului Microsoft Excel. Strategia de cercetare a inclus documentarea literaturii de specialitate. Studiul a respectat confidențialitatea datelor cu caracter personal, respondenții fiind informați în acest sens.

2.7. Limitele cercetării

S-a observat un grad crescut de reticență în rândul respondenților, cu privire la subiecte sensibile din chestionar, precum victime, martori sau agresori. O altă limită este reprezentată de numărul redus de al participanților, respectiv 63. Totodată, pot exista dezechilibre între sexul respondenților.

3. Rezultate

În ceea ce privește, fenomenul de cyberbullying, un procent de 87,3% au precizat că se regăsește în mediul online. Cunoașterea fenomenului prin intermediul prietenilor, dar și din mass-media, se află în procent de 34,92%, respectiv 33,33%. Ultima categorie, familia, este aleasă într-un procent de 4,76% dintre respondenți.

Având în vedere rezultatele, prima ipoteză, referitoare la cunoașterea fenomenului de respondenți s-a confirmat, deoarece rata persoanelor care cunosc fenomenul din mediul online este cea mai predominantă.

Respondenții consideră că cyberbullying-ul este mai prezent în jocurile video. Din totalul de respondenți, jumătate (50,79%) au declarat că deseori au întâlnit fenomenul în jocurile video des și foarte des, iar 26,98% afirmă că cyberbullying-ul a fost doar uneori prezent.

Pe de altă parte, 20,64% dintre participanți menționează că fenomenul a fost rar întâlnit în jocurile video. Rata persoanelor care nu au întâlnit niciodată hărțuirea cibernetică este de 1,59%.

Totodată, persoanele care au considerat că cyberbullying-ul este prezent în jocurile video reprezintă 71,43% din totalul răspunsurilor, procent mai mare decât rata persoanelor care nu consideră că acesta este prezent rareori sau deloc (22,23%).

Mai mult de jumătate dintre respondenți au întâlnit fenomenul pe rețelele de socializare (inclusiv forumuri) foarte des și des (66,66%). Asemenea cercetării lui Harisson (2013), există un procent ridicat al respondenților care au declarat că cyberbullying-ul este prezent pe rețelele de socializare (93%). Rata persoanelor care

au considerat că întâlnesc frecvent cyberbullying-ul pe rețelele de socializare este mai ridicată decât în cazul celor care nu consideră prezența fenomenului atât de frecventă.

Respondenții consideră fenomenul ca fiind mai prezent pe e-mail într-un procent de 11,11%, mai mic decât procentul participanților care au declarat că cyberbullying-ul este prezent foarte rar și rar, adică jumătate dintre respondenți (50,79). Restul respondenților au declarat că cyberbullying-ul este prezent uneori pe e-mail, adică în proporție de 25,40%, iar 12,70% consideră inexistentă prezența fenomenului în acest context.

Din totalul de 63 de respondenți, 61,90%, nu au raportat familiei incidente de cyberbullying descoperite. Astfel, 38,10% din totalul participanților au mărturisit incidente ale acestui fenomen. Un procent de 74,60% au raportat prietenilor un incident de cyberbullying pe care l-au descoperit, iar restul de 25,40% nu au raportat astfel de incidente. Având în vedere lucrarea autorului Abaido (2020), 60% dintre participanți raportează incidente prietenilor.

Se remarcă procentul persoanelor care au raportat profesorilor un incident de hărțuire cibernetică, doar (28,57%) comparativ cu procentul celor care nu au raportat astfel de cazuri (71,43%).

Se concluzionează că ipoteza referitoare la persoana de referință căreia se declară incidente de hărțuire cibernetică, intitulată: „Cyberbullying-ul este raportat cel mai frecvent de studenți, prietenilor.” se confirmă, întrucât respondenții tind să raporteze aceste cazuri mai frecvent persoanelor apropiate din grupul social. Cercetătorul Abaido (2020) afirmă că doar 37% dintre respondenții raportează incidente unei alte persoane, iar 60% preferă să raporteze incidentele unui prieten.

Respondenții au menționat frecvența prezenței pe rețelele de socializare a tipurilor de cyberbullying. Astfel, procentele sunt corespunzătoare cu variantele de răspuns: des și foarte des. Cele mai frecvente tipuri de cyberbullying declarate au fost contactarea de un profil fals, dar și jignirile, fiind la egalitate (68,25%).

Următoarele tipuri de cyberbullying au fost: zvonurile sau declarațiile false, având un procent de 66,67%, urmate de excluderea dintr-un grup online, cu un procentaj de 61,90%.

În procent de 58,73%, respondenții au fost contactați în mod repetat și abuziv des și foarte des de profiluri false. Un procent de 53,97% au declarat că amenințările sunt frecvente în mediul online. Șantajul a fost identificat de jumătate dintre respondenți (50,79%) ca fiind prezent des și foarte des pe rețelele de socializare. La egalitate se poziționează tipurile de cyberbullying: trolling și hacking-ul, cu un procent de 49,21% din totalul de respondenți.

În procent de 46,03% afirmă că distribuirea imaginilor și videoclipurilor private fără acord este o acțiune frecventă pe rețelele de socializare, iar ultimul tip de cyberbullying este stalking-ul, conform rezultatelor, în proporție de 44,44%.

Harrison (2013) afirma că 79% dintre respondenții consideră că jignirile sunt frecvent întâlnite pe internet. Totodată, 71% dintre participanți au întâlnit zvonuri sau declarații false în mediul online. Aceștia s-au confruntat și cu urmărirea nedorită și repetată, dar și excluderea dintr-un grup online în procent de 21%.

În ceea ce privește studiul autorilor Garcia et al. (2016), 23,4% dintre respondenți au primit fotografii cu tentă sexuală, iar 22,9% au distribuit aceste tipuri de fotografii, primite de la alte persoane.

Studiul publicat de Center of Innovative Public Health Research (2016) declară că una din zece persoane de sex feminin se confruntă cu amenințări ale publicării fotografiilor private. Persoanele tinere sunt mai predispuse decât persoanele adulte.

A patra ipoteză: „Actul de a jigni este cel mai predominant tip de cyberbullying pe rețelele de socializare” s-a infirmat, întrucât 68,25% din totalul respondenților consideră jignirile ca fiind cele mai întâlnite forme de hărțuire cibernetică.

Din totalul de 63 de respondenți, 12,70% au sesizat, în mediul online, agresori de sex feminin, iar un procent predominant de 87,30% au întâlnit agresori de sex masculin.

4. Concluzii și recomandări

Patru ipoteze s-au confirmat, iar una s-a infirmat. Acest lucru ne arată că cyberbullying-ul este prezent, iar datele rezultate reflectă un procent ridicat al persoanelor care au întâlnit acest fenomen al hărțuirii cibernetice.

Un procent de 87,3% cunosc fenomenul din mediul online. Participanții sunt familiarizați cu fenomenul fiind promovat mai mult în mediul online, decât în televiziune sau în unitățile de învățământ, astfel, prima ipoteză se confirmă.

A doua ipoteză: „Cyberbullying-ul este întâlnit cel mai des pe rețelele de socializare” s-a confirmat, întrucât procentajul respondenților care au întâlnit des și foarte des a fost de 66,66%, în comparație cu prezența hărțuirii cibernetice în jocurile video, adică un procent de jumătate dintre respondenți (50,79%) și cu prezența pe e-mail, reprezentând un procent mai mic din totalul respondenților, adică de 11,11%. În prezent, pe rețelele de socializare, hărțuirea cibernetică ia cel mai mult amploare, fiind și cel mai accesibil loc, dar și cel mai vizitat.

A treia ipoteză referitoare la raportarea incidentelor de cyberbullying în rândul studenților: „Cyberbullying-ul este raportat cel mai frecvent de studenți, prietenilor.” s-a confirmat, deoarece 61,90% tind să raporteze prietenilor aceste incidente. În ceea ce privește familia, 38,10% dintre participanți raportează incidentele. Totodată, sunt reticenți în a raporta familiei sau profesorilor, deoarece consideră că pot reacționează neașteptat.

A patra ipoteză: „Actul de a jigni este cel mai predominant tip de cyberbullying în cadrul rețelelor de socializare.” se infirmă, întrucât jignirile sunt cea mai întâlnită formă de hărțuire cibernetică pe rețelele de socializare în procent de 68,25%. Acest lucru demonstrează că rețelele de socializare sunt un mediu accesibil și disponibil agresorilor.

Ultima ipoteză referitoare la sexul agresorilor, 87,30% au întâlnit în mediul online, agresori de sex masculin mai frecvent decât agresori de sex feminin. În urma cyberbullying-ului, victimele se pot confrunta cu o stimă de sine scăzută, anxietate și/sau depresie. Totodată, acestea pot evita contactul social, simțindu-se vulnerabili și pierzând încrederea în alte persoane. (Betts, 2016)

Recomandările presupun desfășurarea campaniilor de conștientizare și de informare cu privire la hărțuirea cibernetică, transmise pe rețelele de socializare, unde au rezultat cele mai multe cazuri de cyberbullying. Campaniile de promovare s-ar putea desfășura și în unitățile de învățământ, în universități, dar și cu implicarea

mass-media. Pentru reducerea conturilor false, se recomandă verificarea amănunțită a profilelor, dar și raportarea și blocarea celor neconforme.

Bibliografie

1. Abaido, G. M. (2020). Cyberbullying on social media platforms among university students in the United Arab Emirates. *International Journal of Adolescence and Youth*, 25(1), 407-420.
2. Berne, S., Frisén, A., & Kling, J. (2014). Appearance-related cyberbullying: A qualitative investigation of characteristics, content, reasons, and effects. *Body image*, 11(4), 527-533.
3. Betts, L. R. (2016). Cyberbullying: Approaches, consequences and interventions. Springer.
4. Cucos, C., Grigore, A. N., & Maftai, A. (2022). More intercultural sensitivity, less cyberbullying: The role of religious education among high-school students. *Journal of Beliefs & Values*, 1-14.
5. Cunningham, C. E., Chen, Y., Vaillancourt, T., Rimas, H., Deal, K., Cunningham, L. J., & Ratcliffe, J. (2015). Modeling the anti-cyberbullying preferences of university students: Adaptive choice-based conjoint analysis. *Aggressive behavior*, 41(4), 369-385.
6. Dobre, I. & L., Enăchescu, E. (2016). Cyberbullying – problem majoră favorizată de un cadru legislative deficitar.
7. Drăgulescu, A. (2019). Cyberbullying-hărțuitorii din spatele ecranului. Porunca Iubirii.
8. Garcia, J. R., Gesselman, A. N., Siliman, S. A., Perry, B. L., Coe, K., & Fisher, H. E. (2016). Sexting among singles in the USA: Prevalence of sending, receiving, and sharing sexual messages and images. *Sexual Health*, 13(5), 428-435.
9. Harrison, G. M. (2013). Should I tell on my peers?: student experiences and perceptions of cyberbullying: a thesis presented in partial fulfilment of the requirements for the degree of Master of Educational Psychology at Massey University, Palmerston North, New Zealand (Doctoral dissertation, Massey University).

10. Hoff, D. L., & Mitchell, S. N. (2009). Cyberbullying: Causes, effects, and remedies. *Journal of Educational Administration*, 47(5), 652-665.
11. Kowalski, R. M., & Whittaker, E. (2015). Cyberbullying: Prevalence, causes, and consequences. *The Wiley handbook of psychology, technology, and society*, 142-157.
12. Lawler, J. P., & Molluzzo, J. C. (2015). A comprehensive survey on student perceptions of cyberbullying at a major metropolitan university. *Contemporary Issues in Education Research (CIER)*, 8(3), 159-170.
13. Olweus, D. (2012). Cyberbullying: An overrated phenomenon?. *European journal of developmental psychology*, 9(5), 520-538.
14. Ozden, M. S., & Icellioglu, S. (2014). The perception of cyberbullying and cybervictimization by university students in terms of their personality factors. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 116, 4379-4383.
15. Patchin, J. W., & Hinduja, S. (Eds.) (2012). *Cyberbullying prevention and response: Expert perspectives*. Routledge.
16. Rad, D., Ardelean, M., Demeter E., & Kelemen, G. (2017). Assessing Cyberbullying Perceptions. *Editura Școala Ardeleană*.
17. Slonje, R., Smith, P. K., & Frisé, A. (2013). The nature of cyberbullying, and strategies for prevention. *Computers in human behavior*, 29(1), 26-32.
18. Zalaquett, C. P., & Chatters, S. J. (2014). Cyberbullying in college: Frequency, characteristics, and practical implications. *Sage Open*, 4(1).

Traficul de persoane. O analiză a conceptului din prisma tinerilor

Daniela-Loredana BĂLULESCU¹

Abstract

The purpose of this research is to identify the degree of understanding and awareness of young people aged between 18 and 36 in Romania, in order to understand the concept of „traffic by people”. Trafficking in human beings is a global phenomenon of exploitation of persons with the aim of making a profit. It involves recruitment, transport, transfer, being carried out with the help of threats, constraints and even the use of force.

Trafficking in human beings is a blatant violation of human rights and a modern form of slavery. Victims are often subjected to inhuman living conditions, physical or mental violence, sexual exploitation or forced labour. Trafficking in human beings is structured around various manipulative tactics, such as false promises, forced marriages, kidnapping or trafficking through illegal migration networks.

The effects of human trafficking can manifest on both the mental and physical levels, and are devastating to victims. From the perspective of victims, trafficking in human beings is the beginning of a cycle of violence, trauma and abuse, as a result of manipulative treatment

Keywords: Trafficking in human beings, exploitation, transport, women, forced labour, kidnapping.

¹ West University of Timisoara, Blvd. Vasile Pârvan, No. 4, 300223, Timisoara, Timis, Romania; E-mail: daniela.balulescu99@e-uvv.ro

Traficul de persoane. O analiză a conceptului din prisma tinerilor

Daniela-Loredana BĂLULESCU¹

Abstract

Scopul prezentei cercetări este reprezentat de identificarea gradului de înțelegere și de conștientizare a tinerilor cu vârste cuprinse între 18 și 36 de ani din România, în vederea înțelegerii conceptului de „trafic de persoane”. Traficul de persoane este un fenomen global de exploatare a persoanelor cu scopul de a obține un profit. Acesta implică recrutarea, transportul, transferul, fiind realizat cu ajutorul amenințărilor, constrângerilor și chiar prin folosirea forței.

Traficul de persoane reprezintă o încălcare flagrantă a drepturilor omului și o formă modernă de sclavie. Victimele sunt supuse adesea unor condiții de trai inumane, violenței fizice sau psihice, exploatării sexuale sau muncii forțate. Traficul de persoane este structurat pe diferite tactici manipulative, precum: promisiuni false, căsătorii forțate, răpire sau trafic prin intermediul rețelelor de migrație ilegală.

Efectele traficului de persoane se pot manifesta atât la nivel mental, cât și la nivel fizic, fiind devastatoare pentru victime. Din perspectiva victimelor, traficul de persoane reprezintă începutul unui ciclu de violențe, traume și abuzuri, ca urmare a unui tratament manipulator.

Cuvinte cheie: Trafic de persoane, exploatare, transport, femei, muncă forțată, răpire.

¹ West University of Timisoara, Blvd. Vasile Pârvan, No. 4, 300223, Timisoara, Timis, Romania; E-mail: daniela.balulescu99@e-uvt.ro

1. Definirea conceptului de trafic de persoane

Potrivit Agenției Naționale Împotriva Traficului de Persoane, traficul de persoane constituie o violare a drepturilor omului și o atingere adusă demnității și integrității ființei umane. (Zepiși et al., 2015)

Prevederile „Protocolului privind prevenirea, combaterea și sancționarea traficului de persoane, adițional la Convenția Națiunilor Unite împotriva crimei organizate transfrontaliere, traficul de persoane înseamnă recrutarea, transportul, transferul, adăpostirea sau primirea de persoane, prin amenințare cu forța sau prin folosirea forței sau alte forme de constrângere, prin răpire, fraudă, înșelăciune, abuz de putere sau de o situație de vulnerabilitate sau prin oferirea sau acceptarea de plăți sau foloase pentru a obține consimțământul unei persoane care deține controlul asupra unei alte persoane, în scopul exploatării.” (M. Of. nr. 813/8 noi. 2002)

Traficantul „comite infracțiunea de trafic de persoane”. „Poate fi condamnat în funcție de împrejurările și consecințele faptei cu închisoare de la 5 la 25 ani și interzicerea unor drepturi.” (Ghid de Informare în Domeniul Traficului de Persoane. Prevenire. Combatere. Asistența victimelor, 2006, pag.20)

A recruta reprezintă „a angaja, a primi pe cineva pe baza unei alegeri; a atrage, a câștiga pe cineva pentru o anumită activitate.” (Dicționarul Explicativ al Limbii Române, 1998)

Victima a traficului de persoane este „persoana supusă traficului de persoane indiferent de vârstă și sex. La cerere, poate beneficia de consiliere psihologică și/sau consiliere și calificare profesională în vederea obținerii unui loc de muncă.” (Ghid de Informare în Domeniul Traficului de Persoane. Prevenire. Combatere. Asistența victimelor, 2006, pag.20)

Prostituția este reprezentată de „fapta persoanei care își procură mijloacele de existență sau principalele mijloace de existență, practicând raporturi sexuale cu diferite persoane și se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 3 ani.” (Legea 678/ 2001)

Proxenetismul este „îndemnul sau înlesnirea practicării prostituției sau tragerea de foloase de pe urma practicării prostituției de către o persoană și se pedepsește cu închisoare de la 2 la 7 ani și interzicerea unor drepturi. Recrutarea unei persoane pentru prostituție ori traficul de persoane în acest scop, precum și constrângerea la prostituție se pedepsesc cu închisoare de la 3 la 10 ani și interzicerea unor drepturi. Dacă fapta este săvârșită asupra unui minor, pedeapsa este închisoarea de la 5 la 18 ani și interzicerea unor drepturi. Banii, valorile, bunurile rezultate din aceste activități, se confiscă.” (Legea 286/2009)

1.2. Etapele traficului de persoane

Racolare este efectuată prin constrângere, înșelăciune sau răpire. Traficul de persoane are loc prin următoarele acțiuni:

a) Recrutarea - „Este realizată de un recrutor, acesta poate lucra individual sau cu ajutorul unei firme care pretinde că se ocupă cu plasarea forței de muncă în străinătate. Marea majoritate a recrutorilor sunt bărbați, cu vârste cuprinse între 20 și 30 de ani (70% dintre recrutori), femei, cu vârste cuprinse între 18 și 35 de ani.” (Antitrafic, 2013)

b) Recrutorii sunt persoane cunoscute de cele mai multe ori, cu un aspect fizic ce denotă încredere, cu o situație materială bună, au o slujbă în care există o mare posibilitate de a avea contact cu publicul, ulterior câștigă încrederea persoanelor prin promisiuni.

Recrutarea necesită nu numai convingere și constrângere, dar și înșelăciune, fiind o componentă critică a traficului. Înșelăciunea poate avea loc în orice moment al traficului. Înșelăciunea este săvârșită nu numai de un recrutor privat, ci și de o mulțime de agenții deghizate sub forma unor agenții de transport, de modele, care încearcă să-și atragă victimele. (N.J. van der Linden, 2005)

Transportul se referă la „Traficul de persoane care apare pe anumite rute, din țara de origine până în țara de destinație. Vânzarea este posibilă și în țări de tranzit. Trecerea frontierelor spre țările de destinație (de cele mai multe ori sunt altele decât cele promise victimelor).

Se realizează cu ajutorul călăuzelor sau recrutorilor și poate fi: legală, sub pretextul unei excursii, în cazul persoanelor care dețin pașaport; ilegală, în cazul persoanelor care nu dețin pașaport sau persoanelor minore, situație în care apar promisiunile călăuzelor de trecere a graniței contra unor sume de bani sau chiar fără plată. În majoritatea cauzelor, victimele sunt tratate civilizate în timpul călătoriei, fiind asigurată cazarea și hrana, dar și capacitatea de a comunica cu membrii familiei”. (Tica, 2023)

Vânzarea „are loc în țările de destinație (în cazul vânzărilor repetate, pot fi doar țări de tranzit), fără știrea victimelor care devin proprietatea unor patroni. Aspectul fizic și vârsta sunt cele care fixează prețul de vânzare (de regulă, între o mie și patru mii de dolari), dar depinde și de numărul vânzărilor de la momentul recrutării la cel al destinației de exploatare”. (Chelariu, 2010)

Exploatarea și sechestrarea, „victimele nu-și dau seama că acestea au fost vândute până în momentul în care sunt exploatate și sechestrate.” (Ghid de Informare în Domeniul Traficului de Persoane. Prevenire. Combatere. Asistența victimelor, 2006, pag.22)

Revânzarea se referă la „ciclu de datorii false față de traficanți, lăsând impresia că trebuie să-și recupereze banii din munca lor”.

Evadarea are legătură cu circumstanțele favorabile și se fac presupuneri despre victime, cu ajutorul unor clienți. De cele mai multe ori, victimele contactează Ambasada sau Consulatul României din țara în cauză. (Banu, 2022)

Repatrierea se realizează cu asistența Organizației Internaționale pentru Migrație (OIM), al Ambasadelor și/sau Consulatelor României responsabile de formalitățile de repatriere. Victimelor li se acordă pașapoarte și documente de călătorie. OIM este responsabilă de primirea în țară a victimelor, fiind integrați în programe de asistență sau de reprezentanții altor instituții cu expertiză în asistența victimelor traficului de persoane. (Aninoșanu, Marțiș & Sorescu, 2007, pag.45)

1.3. Metode și tehnici utilizate

Metoda „loverboy” este cea mai folosită în rândul tinerilor, deoarece sunt cei mai vulnerabili. Recrutorul inițiază prima dată o relație de prietenie cu victima, care evoluează apoi într-o relație de dragoste, câștigând încrederea. Exploatatorul este carismatic și cunoaște tehnici de selecție a victimelor din grupurile vulnerabile. În cele din urmă, devine persoană de sprijin atât pentru victimă, cât și pentru familie. Relația dintre cei doi este una firească până la un anumit punct și poate dura câteva luni sau chiar câțiva ani. Ulterior, traficanțul manipulează starea psihică și emoțională a victimei și o convinge să-l urmeze. (Eliberare, 2017)

Psihologul Iana Matei susține că „această metodă se folosește la fetele foarte tinere. Fetele de 12 – 13 ani sunt cel mai ușor de păcălit. Și nu vorbesc de pedofili, marea lor majoritate sunt prădători sexuali. Prădătorii sexuali le prezintă o poveste de dragoste exact așa cum vor ele să audă. Nu durează mult până devin un cuplu și imediat copila este izolată și exploatată, până la vârsta la care poate fi exportată într-o țară occidentală unde face mai mulți bani decât în România.” (Constantinoiu, 2022)

În 2018, 497 de victime au fost identificate și evaluate în România pe baza datelor poliției, dintre care 212 fiind minore. Statisticile arată că peste 80% dintre cei care sunt traficați au un statut socio-economic inferior, doar 59 provin din familii cu doi părinți. (Budușan, 2020)

Metoda de recrutare pentru locuri de muncă false se referă la oportunitățile de angajare oferite unui candidat în țara sa de origine sau în altă țară, selectând candidatul și transferarea la un nou loc de muncă. Uneori, recrutarea presupune o relație contractuală directă care guvernează relația dintre angajator și recrutor. Recrutarea este văzută ca o activitate a brokerilor, care acționează ca intermediari între lucrători și potențiali angajatori. (Asociația Pro Refugiu, 2011).

Există două tipuri de recrutări: intermediari, persoane care lucrează pe cont propriu, dar sunt frecvent în contact direct cu o rețea de traficanți. Poate funcționa într-o varietate de moduri, inclusiv ca prieten al unui prieten, membru al familiei, o persoană dragă sau un membru respectat al comunității; *agenții*, un recrutor individual sau o organizație de recrutare care lucrează legal, semi-legal sau ilicit.

Agențiile private de recrutare pot funcționa într-o varietate de moduri, inclusiv: agenții de ocupare a forței de muncă, agenții de turism, agenții de modele și modă. (Tomuz & Roșca, 2013)

O trăsătură distinctă a comportamentului traficantilor este impunerea unei dominații permanente asupra victimelor, precum și lipsa oportunităților de evadare. Această sclavie inumană și crudă, poate apărea în orice moment în timpul procesului de transfer, dar este aproape întotdeauna în faza de relocare a locurilor de muncă. Cele mai frecvente forme de impunere sunt: confiscarea actelor de identitate; amenințarea migranților; amenințări cu privire la aplicarea violenței fizice; amenințări cu privire la aplicarea violenței asupra familiilor migranților; izolarea socială; izolarea într-o locație specifică; reținerea excesivă a salariului. (Asociația Pro Refugiu, 2011)

Metoda de recrutare pentru prostituție, termenul „prostituție” face referire la săvârșirea oricărui act sexual natural sau nefiresc, a unui act sexual pentru o contrapartidă monetară sau alt lucru de valoare. Recrutorii obligă victimele să întrețină relații sexuale cu persoane pe care îi numesc „clienți”. De cele mai multe ori fetele sunt abuzate fizic dacă refuză să întrețină relații sexuale fiind sechestrare, agresate, înfometate, abuzate sexual.

Metoda de recrutare pentru video-chat - este una dintre cele mai tentante metode. Fetele sunt recrutate pentru video-chat, dar mai apoi sunt forțate să realizeze diverse materiale pornografice și uneori ajung chiar să fie recrutate pentru prostituție.

1.4. Cauzele și consecințele traficului de persoane

Cauzele adânc înrădăcinate ale traficului de persoane includ vulnerabilitatea victimelor, ca urmare a sărăciei, inegalități sexuale și violența împotriva femeilor și copiilor, situații de conflict și post-conflict, lipsă de integritate socială, oportunități de angajare și lipsa accesului copiilor la educație și muncă. Rata ridicată a șomajului conduce la discriminare pe piața muncii (femeile fiind primele concediate și ultimele angajate, așadar sunt împinse să lucreze pe „piața neagră” pentru a putea supraviețui, industria sexuală fiind una dintre cele mai profitabile sectoare).

Persoanele cu resurse materiale scăzute sunt o țintă mai ușoară în fața

traficului de persoane, deoarece își doresc cu orice preț să scape de sărăcie și nu se gândesc la riscurile pe care le pot întâlni plecând în altă țară cu o persoană necunoscută. Un factor ce poate contribui la dezvoltarea fenomenului de trafic de persoane poate fi corupția guvernului. Corupția și traficul de persoane se completează reciproc. Lipsa unei evidențe clare a persoanelor care migrează în țara de origine, controlul scăzut al granițelor, lipsa unui cadru legislativ sau existența unui cadru legislativ neadecvat, inaplicabilitatea în raport cu migrația, combaterea traficului de persoane, protecția martorilor și a victimelor sunt factori care au contribuit la apariția și creșterea traficului de persoane. (Stăvilă, 2009)

Consecințele traficului de persoane sunt deosebit de devastatoare pentru victime. Din perspectiva victimelor, traficul de persoane este începutul unui ciclu de violență, traume și abuzuri, ca urmare a unui tratament manipulator, brutal și crud din partea traficantului. Victimele traficului de persoane sunt supuse unei exploatare în regim de sclavie prin munca și serviciile forțate, chiar și prelevarea de organe. În foarte multe cazuri, victimele au suferit anumite leziuni atât fizice cât și psihice încât, nu și-au revenit complet din punct de vedere medical. În urma traumelor, victimele dezvoltă o serie de reacții precum: resemnare, supunere, negarea. Efectele traumei se pot manifesta la nivel mental, cât și la nivel fizic, existând o varietate de reacții psihologice, psihopatologice, și/sau psihosomatice. Oferirea asistenței specializate, în concordanță cu nevoile victimelor traficului de persoane reprezintă o componentă importantă în activitatea cu victimele traficului de persoane. (Simon, 2008)

2. Metodologia cercetării

2.1 Scopul cercetării

Cercetarea are ca scop identificarea percepției tinerilor cu privire la fenomenul traficului de persoane.

2.2. Obiectivele cercetării

Obiectivul 1: Explorarea conceptului de trafic de persoane în rândul tinerilor.

Obiectivul 2: Identificarea percepției tinerilor cu privire la cauzele apariției victimelor traficului de persoane.

Obiectivul 3: Identificarea percepției tinerilor cu privire la mediul în care este mai extins traficul de persoane.

2.3. Ipotezele cercetării

Ipoteza 1: Gradul de înțelegere a conceptului de trafic de persoane în rândul tinerilor este unul scăzut.

Ipoteza 2: Una dintre cauzele care duc la apariția victimelor traficului de persoane poate fi sărăcia.

Ipoteza 3: Traficul de persoane este mai extins în mediul rural față de cel urban.

2.4. Metoda de cercetare

Metoda de cercetare folosită este reprezentată de componenta calitativă. Strategia de cercetare utilizată pentru colectarea răspunsurilor este ancheta sociologică indirectă, prin trimiterea instrumentului de cercetare online prin e-mail și pe rețelele de socializare. Instrumentul de cercetare a fost realizat cu ajutorul platformei Google Forms și completat în mod anonim de respondenți. Chestionarul este alcătuit din 17 întrebări.

2.5. Procedura de colectare și prelucrare a datelor

Chestionarul a fost aplicat în rândul a 50 de respondenți cu vârste cuprinse între 18-36 de ani, din România. Chestionarele au fost completate în variantă exclusiv online. Respondenții au fost informați cu privire la confidențialitatea și la anonimatul răspunsurilor, toate datele colectate fiind folosite în scop academic.

2.6. Limitele cercetării

Potențialele limite sunt: numărul redus de respondenți și completarea parțială a chestionarului.

3. Rezultate

Participanții sunt în proporție de 68% persoane de sex feminin, iar restul de 32% persoane de sex masculin, cu vârsta cuprinsă între 18 - 36 de ani, predominantă fiind vârsta de 21 de ani în proporție de 32%. Majoritatea provin din mediul urban (54%), iar din mediul rural rezultă un procent de 46%. În ceea ce privește județul de proveniență, s-au evidențiat trei județe dintr-un total de 23 de

județe, acestea fiind: Hunedoara cu un procent de 18%, fiind urmat de Timiș cu 10% și Mehedinți cu 8%. Mai mult de jumătate dintre respondenți au absolvit liceul (68%), iar doar 32% au absolvit o facultate.

În ceea ce privește cunoașterea fenomenului de trafic de persoane, au fost evidențiate următoarele răspunsuri: „TV” cu un procent de 92%, „de pe internet” cu un procent de 88% și „de la școală” cu un procent de 54%; fiind urmate de „familie” și „prieteni”, ambele cu un procent de 48%, iar „de la radio” 26%.

Principala cauză care conduce victimele spre abuzatori și exploatare este sărăcia, cu un procent de 80%, urmată de naivitate 72%, lipsă de informare 70%, anturaj cu 68%, iar nevoia fiind ultima clasată cu doar 2%.

Din eșantionul de 50 de persoane, 32% consideră că o persoană apropiată poate deveni o victimă a traficului de persoane, iar restul de 16% au ales să nu răspundă la această întrebare.

Un procent de 84% dintre respondenți sunt familiarizați cu metoda „loverboy”, și 16% nu cunosc metoda.

Respondenții consideră că următoarele metode sunt utilizate de recrutori: *„Recrutorul începe o relație romantică cu persoana în cauză, îi face curte pentru a-i câștiga încrederea. Acesta îi câștigă încrederea fetei pe o anumită perioadă de timp, mai apoi o convinge să părăsească țara sau zona de proveniență cu el pentru un trai mai bun, limitând contactul cu familia și mai apoi acționând agresiv asupra ei pentru ca aceasta să realizeze acțiunile pe care acesta le dorește.”*

Pentru 42% dintre respondenți, traficul de persoane reprezintă o exploatare prin muncă sau prin prostituție, preluare de organe. Totodată, este văzut drept: *„extragerea unei diverse acțiuni de natură sexuală cu persoane necunoscute în schimbul unei sume de bani.”*

Un procent de 62% dintre respondenți susțin că în mediul urban traficul de persoane este mai extins. Totodată, 38% susțin că este mai extins în mediul rural. Respondenții afirmă că cea mai expusă categorie de persoane sunt femeile cu un procent de 94%, fiind urmată de adolescenți cu 84%, iar cele mai puțin expuse categorii sunt: bărbații cu 12% și persoanele vârstnice cu 8%.

4. Concluzii

Această cercetare își propune să analizeze percepției tinerilor cu privire la fenomenul traficului de persoane.

După analiza datelor colectate, s-au evidențiat câteva categorii referitoare la conștientizarea și înțelegerea conceptului de „trafic de persoane”, precum: exploatarea (42%), răpirea (34%), comerțul (16%), vânzarea (8%).

Respondenții consideră că traficul de persoane este mai extins în mediul urban (62%) comparativ cu mediul rural (38%). În ceea ce privește metodele de recrutare cunoscute, 22% nu cunosc alte exemple de recrutare cu excepția metodei „Loverboy”. Un procent de 24% au identificat o altă metodă de recrutare ca fiind „promisiunile false în vederea găsirii unui loc de muncă”, iar 12% susțin răpirea ca o metodă. Au mai fost identificate următoarele : șantajul, prostituția, constrângerea.

Marea majoritatea a respondenților (78%) consideră nu pot deveni victime ale traficului de persoane, 12% cred că pot deveni posibile victime, iar doar 10% au ales să nu răspundă la această întrebare.

Prin urmare, traficul de persoane este o problemă globală gravă, care are consecințe devastatoare asupra victimelor atât la nivel fizic, cât și la nivel mental. Este destul de neînțeleasă în rândul tinerilor, chiar dacă sunt familiarizați cu termenul, nu cunosc suficient de bine implicațiile fenomenului și mijloacele de recrutare.

Bibliografie

1. Aninoșanu, L., Marțiș, D., & Sorescu, I. (2007) Cum promovăm egalitatea de șanse la nivel local. <https://www.cpe.ro/wp-content/uploads/2016/03/cum-promovam-egalitatea-de-sanse-la-nivel-local.pdf>
2. Art.3 alin.A din M. Of. nr. 813/8 noi. 2002. https://www.cdep.ro/pls/legis/legis_pck.http_act_text?id=38603
3. Asociația Pro Refugiu (2011). Traficul de ființe umane în scopul muncii forțate o problemă a societății actuale. București. <http://prorefugiu.org/wp-content/uploads/2011/07/Traficul-de-fiinte-umane-in-scopul-muncii- fortate.pdf>
4. Banu, I. (2022). Etapele traficului.

<https://alternativesociale.ro/antitrafic/2022/09/03/etapele-traficului/>

5. Budușan, I. (2020). Metoda Loverboy, inventată în Olanda, aplicată cu succes în România. Peste jumătate dintre victimele traficului de persoane, din 2018, au fost racolate în acest fel. Libertatea. <https://www.libertatea.ro/stiri/metoda-loverboy-inventata-in-olanda-aplicata-cu-succes-in-ro-mania-2886968>

6. Chelariu, M. (2010). Trafic de persoane voluntari. <https://www.slideshare.net/mchelariu/trafic-de-persoane-voluntari>

7. Constatinoiu, M. (2022). Metoda "Loverboy" . Cum sunt manipulate victimele traficantilor de persoane. Editiadedimineata.ro. <https://editiadedimineata.ro/metoda-loverboy-cum-sunt-manipulate-victimele-traficantilor-de-persoane/>

8. Dicționarul explicativ al limbii române, ediția a II-a. (1998). <https://www.dictio.ro/dex/recruta>

9. Eliberarea (2017). Metoda loverboy. Cum să te ferești de falsele iubiri. <https://www.eliberare.com/2017/02/metoda-loverboy/>

10. Ghid de Informare în Domeniul Traficului de Persoane. Prevenire. Combatere. Asistența victimelor, (2006). https://childhub.org/sites/default/files/library/attachments/aas_ghid_de_informare_tf_u_1.pdf

11. Legea nr. 286/2009 privind Codul Penal din 19 Iulie 2009.

12. Legea nr. 678 din 21 noiembrie 2001 privind prevenirea și combaterea traficului de persoane.

13. N.J. van der Linden, M., (2005). Traficul de ființe umane în scopul exploatării economice. Programul de Acțiuni Speciale în vederea Combaterii Muncii Forțate din cadrul Organizației Internaționale a Muncii.

14. Stăvilă, M. (2009). Cauzele care determină apariția traficului de ființe umane. https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/290-295_0.pdf

15. Tica, F. (2023). Traficul de ființe umane. <https://www.slideshare.net/dorintica/proiectdidactictraficuldefiinteumanppt>

16. Tomuz, A. & Roșca, V. (2013). Reglementări ale contractului individual de muncă. <http://repository.utm.md/bitstream/handle/5014/17085/Conf-UTM-2013-Vol->

[1-p324-327.pdf?isAllowed=y&sequence=1](#)

- 17.** Zepiși et al., (2015). Schimburi de bune practici educaționale cu elevii.

The negative effects of divorce on young people

Claudia GRIGORAȘCU¹ , Venera BUCUR²

Abstract

Divorce is a social problem and a major cause in the incorrect development of the child. Whether we refer to short-term or long-term effects, they are present in every case where the divorce occurred.

The research focuses on identifying the negative effects of divorce on young people, and the research method used is the interview applied to 10 respondents in the western part of Romania, female and male from conflicting families in which the parents divorced. In 2021, Hunedoara County had the highest rate in terms of divorces, and in 2022 only within Hunedoara municipality were registered 111 cases of divorce, as well as, Timisoara has 289 divorces.

The main effects of divorce were tobacco use, substances and alcohol abuse, and the relationship between the child and the parent who left the family is largely affected.

Divorce is a stressor that acts on the development of the child and it is important for parents to know the inner feelings and accept family counseling to act as adequately and with effects as possible less traumatic for the child.

Keywords: divorce, effects, causes, young, social worker

Efectele negative ale divorțului asupra tinerilor

Claudia GRIGORAȘCU¹, Venera BUCUR²

Abstract

Divorțul reprezintă o problemă socială și o cauză majoră în dezvoltarea incorectă a copilului. Fie că ne referim la efecte pe termen scurt sau pe termen lung, acestea sunt prezente în fiecare caz în care s-a produs divorțul.

Cercetarea se focalizează pe identificarea efectelor negative ale divorțului asupra tinerilor, iar metoda de cercetare utilizată este interviul aplicat pe 10 respondenți din zona de vest a României, de sex feminin și masculin proveniți din familii conflictuale în care părinții au divorțat. În anul 2021, județul Hunedoara avea rata cea mai mare în ceea ce privește divorțurile, iar în anul 2022 doar pe raza municipiului Hunedoara au fost înregistrate 111 cazuri de divorț, Timișoara prezentând un număr de 289 de divorțuri.

Principalele efecte regăsite în urma divorțului au fost consumul de tutun, substanțe și abuzul de alcool, iar în mare parte este afectată relația dintre copil și părintele plecat din familie.

Divorțul reprezintă un factor de stres care acționează asupra dezvoltării copilului și este important ca părinții să cunoască trăirile interioare și să accepte consiliere familială pentru a acționa cât mai adecvat și cu efecte cât mai puțin traumatizante pentru copil.

Cuvinte cheie: divorț, efecte, cauze, tineri, asistent social

1. Introducere

Divorțul este caracterizat de întreruperea legală a căsătoriei, la solicitarea unuia dintre soți sau a amândurora și are un impact puternic asupra familiei, dar în mod special asupra copilului. Procesul divorțului implică o multitudine de evenimente la care copilul este supus în mod direct, dezvoltând anumite traume în suflet din cauza rupturii familiale. Atenția trebuie centrată pe funcționarea familiei după divorț și schimbările care apar.

În perioada contemporană, multe familii recurg mult mai ușor la divorț atunci când problemele sunt greu de gestionat. Divorțul a devenit un trend, și este preferat comparativ cu găsirea diverselor modalități prin care situația vulnerabilă se poate depăși. În plan principal, atenția trebuie focalizată asupra copilului și urmărilor emoționale.

1.1. Efectele divorțului

Potrivit Codului Familiei, căsătoria este declarată încheiată în momentul în care unul dintre soți decedează sau printr-o declarație judecătorească privind moartea unuia dintre soți. Divorțul se poate iniția la cererea ambilor soți, prin acordul amândurora sau la cererea unuia dintre soți a cărei stare de sănătate face imposibilă continuarea căsătoriei și atunci când, din cauza unor motive solide, raporturile dintre cei doi sunt grav vătămăte și continuarea căsătoriei nu mai este posibilă.

Divorțul afectează foarte mult relația dintre părinți și copii, în special relația minorului cu părintele care nu mai domiciliază alături de familie. (Croitori, 2021)

Legat de evenimentele care conduc spre dezintegrarea familiei, divorțul pare să aibă cel mai puternic impact negativ asupra copiilor, iar adolescenții sunt extrem de sensibili la aceste crize și sunt profund traumatizați de destrămarea care are loc după ce părinții se despart. (Cormoș, 2006)

Mihăilescu (1999), susține existența unei atitudini mai pozitive în rândul tinerilor în ceea ce privește divorțul, față de atitudinea vârstnicilor, dar și în cadrul familiilor de muncitori/agricultori.

Mărgineanu (2013) a identificat urme vizibile asupra dezvoltării personalității copilului în urma separării părinților. Autorul consideră, că minorii se află într-o

oarecare măsură privați de iubirea maternă sau paternă, după divorț. Copiii care sunt crescuți în familii monoparentale întâmpină dificultăți de ordin pedagogic, psihologic și social. Cele de ordin psihologic apar deseori în urma lipsei afecțiunii parentale sau comunicării absente dintre părinte-copil. Problemele de ordin pedagogic se referă la comportamentul deviant al copilului, incapacitatea de a se adapta la o viață individuală. Iar cele de ordin social fac referire la statutul copilului, majoritatea fiind considerați orfani/semiorfani.

Dacă cei care recurg la divorț în urma neînțelegerilor din căsnicie suportă cu greu evenimentul în sine, copiii cu siguranță resimt mult mai puternic această decizie, fiind considerați victime, supuși conflictelor dintre părinți, tensiunilor și agresiunilor fizice. (Cormoș, 2006)

Este importantă și vârsta copiilor la momentul divorțului. Dacă evenimentul are loc la o vârstă mai fragedă, când nu înțeleg în totalitate separarea, rămân cu amintiri mai puține în ceea ce privește divorțul și adaptarea la o nouă familie sau la familia monoparentală este mai ușoară. De asemenea, sunt importante și relațiile dintre părinți după divorț. Dacă păstrează legătura, iar contactele sunt continue, efectele negative ale divorțului pot fi diminuate. (Spânu, 1998)

Croitori (2021) afirmă că relația parentală este mai afectată după divorț, în special cu părintele plecat din familie. În prezent, o parte dintre tineri consideră divorțul ca fiind un proces relativ normal în urma neînțelegerilor dintre părinți.

Andronachi (2022) precizează atât consecințe pe termen scurt, cât și pe termen lung. Consecințele pe termen scurt fac referire la episoade de anxietate, tristețe, schimbări de dispoziție, iar cele pe termen lung se referă la probleme legate de comportament și consum de substanțe.

Un efect negativ al divorțului destul de evident în viața copiilor este eșecul școlar. Conform lui Artene (2004) se observă o scădere îngrijorătoare a performanței școlare după divorțul părinților.

De asemenea, indiferent de vârsta copiilor, divorțul îi afectează în mod direct. Copiii sunt mai predispuși la episoade depresive, consum de alcool, droguri, relații sexuale timpurii, agresivitate și comportament delincvent ca expresie a furiei. (Pavlenko, 2019)

Fagan (2012) evidențiază câteva moduri în care minorii sunt afectați de divorț:

- Practica religioasă: mulți dintre cei care trec prin divorț renunță la frecventarea bisericii.
- Educația: divorțul scade capacitatea de învățare a copiilor.
- Veniturile: în urma unui divorț, veniturile unei familii scad semnificativ, de asemenea, capacitatea individuală de câștig a celor care au trecut printr-un divorț este redusă.
- Sănătate și bunăstare: în urma divorțului atât starea de sănătate, cât și durata de viață a copiilor este afectată. De asemenea, crește riscul comportamentului deviant incluzând chiar și episoadele de suicid.

Potrivit lui Rector și Fagan (2000), consumul de alcool și droguri în rândul copiilor se regăsește în medii familiale caracterizate de conflictele parentale.

Kalmijn (2013) susține ideea că relația dintre copil și tată este afectată într-o măsură mai mare decât relația dintre copil și mamă. În cele mai multe cazuri, tații se implică mai puțin în viața copilului în timpul căsătoriei, iar după divorț și mai puțin. În urma unui divorț, rareori tații sunt cei care primesc custodia copilului.

Pentru mulți dintre soți, căsătoria reprezintă compania plăcută a celuilalt, sprijinul emoțional, un partener sexual, un partener compatibil, siguranță, iar pe lângă toate acestea soții se încurajează în adoptarea unui stil de viață sănătos și minimizarea eventualelor comportamente dăunătoare, precum: consumul de alcool, consumul de substanțe (Amato, 2014). De asemenea, autorul consideră că modul prin care părinții depășesc situația de criză, denotă apariția efectelor pe termen lung. Acestea pot fi: de pierdere, furie, negare, fiind revărsate asupra copiilor. Părinții care mențin relații co-parentale pozitive după divorț pot contribui la sentimentele de stabilitate și predictibilitate resimțite de copii.

Dacă ne referim la efectele pozitive ale divorțului asupra celor doi soți, divorțul este o alternativă la neînțelegerile produse din diferite motive, precum: violența domestică, consumul de alcool, infidelitate, migrare, iar divorțul poate reda liniștea și armonia în mediul familial. Cu toate acestea, accentul este plasat pe efectele negative care au un impact major asupra familiei. (Andronachi, 2022)

Lipsa afecțiunii parentale poate conduce spre stări de revoltă, culpabilitate, frustrare și conflicte (Grumațchi, 2019). Copiii care provin din familii monoparentale nu posedă un model de relații sănătoase, iar ca adulți, pot întâmpina dificultăți în formarea propriei familii. Băieții care au o comunicare slabă

cu tatăl își formează o viziune mai distorsionată în ceea ce privește comportamentul masculin și se pot confrunta cu greutăți în îndeplinirea rolului de tată, în viața de familie.

Fetele crescute doar de mamă își formează greu ideea despre masculinitate. În viața de adult au șanse mai scăzute să-și înțeleagă propriul fiu și soț. Iubirea oferită de tată are impact în dezvoltarea propriei personalități și a încrederii de sine. (Pavlenko & Tonu-Lișan, 2019)

Dezvoltarea psihoemoțională, starea de sănătate, educația, socializarea copiilor sunt afectate din cauza lipsei de afecțiune părintească, o lipsă provocată de migrația părinților în ideea de a îmbunătăți veniturile reduse în urma divorțului. (Crăciun, 2020)

Divorțul are atât urmări directe, cât și indirecte. Psihotraumatizarea partenerilor și a copiilor în urma neînțelegerilor familiale, separarea bunurilor comune, îndepărtarea afectivă a copiilor de unul dintre părinți, se regăsesc ca fiind urmări directe ale divorțului.

Urmările indirecte au legătură cu migrarea copiilor dacă unul dintre părinți este plecat în străinătate, tendința copiilor de a divorța atunci când devin adulți și creșterea numărului de infracțiuni. (Petriuciuc, 2014)

În urma divorțului pot să apară conflicte familiale, consum de alcool, violență în familie, abuzuri, fiind factori care predispun adolescenții la un risc suicidal. De asemenea, absența figurii paterne poate conduce copilul spre o conduită autoagresivă. (Cușnir, 2017)

1.2. Rolul asistentului social

Strugariu & Grigore susțin, în cazurile familiilor cu copii, că asistentul social este profesionistul care evaluează situația socio-familială în interesul superior al copiilor. Asistentul social împreună cu psihologul efectuează raportul de anchetă psiho-socială esențial în instanța de judecată. În cazurile în care părinții nu respectă programul de vizită după pronunțarea divorțului, la cerința părintelui nerezident, asistentul social va putea să monitorizeze programul de vizite și va oferi consiliere părinților. Implicarea asistenților sociali în situațiile de divorț constă în informarea, evaluarea și consilierea familiei privind aspectele legislative referitoare la opțiunile pe care le au și punerea la dispoziție a informațiilor necesare în parcurgerea procesului de divorț într-o manieră cât mai ușoară pentru copil.

În Enciclopedia Asistenței Sociale regăsim un alt rol al asistentului social când vine vorba de procesul divorțului. În situația în care cei doi părinți nu ajung la un numitor comun privind astfel încredințarea copiilor, instanța judecătorească va apela la serviciul public de asistență socială din raza teritorială a părinților efectuând ancheta socială prin care se pronunță privind încredințarea copiilor unui dintre părinți.

Asistentul social are un rol primordial în medierea conflictelor în familie, specialistul poate propune soluții în depășirea situației de criză, poate ajuta familia în depistarea cauzelor conflictelor și propune ședințe de terapie de cuplu. (Malinche, 2018)

Conform autorului, medierea familială reprezintă o metodă prin care cuplurile separate sau cele care doresc să se separe pot alege să confrunte și să rezolve conflictul pentru a ajunge la un acord care să răspundă nevoilor fiecărui membru al familiei și să fie benefic pentru toate părțile implicate.

Conform Institutului Național de Statistică, în anul 2021 numărul divorțurilor definitive a fost de 27.024, prezentând o creștere față de anul 2020, unde numărul divorțurilor era de 22.785, creșterea fiind de 4239. Iar în mediul urban au fost identificate mai multe divorțuri față de mediul rural. În 14 județe, rata divorțului în mediul rural este mai mare față de mediul urban, acestea fiind Bistrița-Năsăud, Botoșani, Călărași, Dâmbovița, Giurgiu, Iași, Ilfov, Neamț, Olt, Prahova, Suceava, Teleorman, Vaslui și Vrancea.

În județul Hunedoara s-a înregistrat cea mai mare rată a divorțialității (1,64 divorțuri la 1000 locuitori), iar cea mai mică rată de divorțialitate s-a înregistrat în județul Vâlcea (0,52 divorțuri la 1000 locuitori),

Din totalul de 23.289 de divorțuri înregistrate în anul 2022 în România, 834 dintre acestea s-au produs la un an după căsătorie, iar după o durată de căsătorie de 10-14 ani s-au înregistrat 3.775 de divorțuri din care 111 divorțuri sunt înregistrate în Hunedoara și 291 în Timișoara.

2. Metodologia cercetării

2.1. Scopul cercetării

Scopul cercetării vizează identificarea efectelor negative ale divorțului asupra tinerilor din România și identificarea rolului asistentului social privind acordarea sprijinului în situațiile de divorț, ajutând la o înțelegere mai bună a fenomenului

studiat și a repercusiunilor asupra copiilor care trec prin procesul divorțului alături de părinți.

2.2. Obiectivele cercetării

Obiectivul 1: Identificarea efectelor negative ale divorțului în ceea ce-i privește pe tineri.

Obiectivul 2: Explorarea principalelor cauze ale divorțului.

Obiectivul 3: Identificarea rolului asistentului social cu privire la situațiile de divorț.

2.3. Întrebări de cercetare

- a) Care sunt efectele negative ale divorțului asupra copiilor?
- b) Care sunt principalele cauze ale divorțului?
- c) Care este modul în care asistentul social poate oferi sprijin în situațiile de divorț?

2.4. Metoda de cercetare

În cadrul cercetării s-a folosit metoda de cercetare calitativă pentru o analiză cât mai clară în ceea ce privește identificarea efectelor negative ale divorțului. Cercetarea a fost realizată sub forma interviului semistrukturat având deja un ghid de interviu cu întrebări prestabilite în scopul colectării informațiilor necesare cu privire la tema cercetării. Instrumentul de investigare utilizat este interviul semistrukturat. Prima parte a interviului vizează date socio-demografice având 5 întrebări referitoare la vârstă, zonă, mediul de proveniență și ocupația.

A doua parte a interviului urmărește în ce măsură tinerii intervievați au fost/sunt conștienți de aspectele negative în urma divorțului părinților. În a treia parte sunt identificate efectele negative ale divorțului asupra tinerilor având 9 întrebări. În a patra parte se regăsesc 7 întrebări care ating cauzele divorțului. Această componentă vizează relația părinților înainte de divorț și nivelul de trai al familiei.

Iar în ultima parte a interviului se regăsește ultimul obiectiv al cercetării având 3 întrebări care urmăresc rolul și atribuțiile asistentului social în experiența divorțului.

2.5. Universul populației

Universul populației investigate este reprezentat de tinerii care provin din

familiei care au divorțat. Eșantionarea a fost realizată cu ajutorul tehnicii bulgărelui de zăpadă numită și selecția în lanț, fiind o eșantionare non-probabilistică.

Eșantionul este reprezentat de un număr de 10 respondenți cu vârsta cuprinsă între 20-30 de ani. Tinerii respondenți provin din familii cu părinți divorțați, din mediul urban, din zona de vest a României.

2.6. Procedura de colectare și prelucrare a datelor

Pe tot parcursul cercetării, respondenții au fost asigurați în ceea ce privește confidențialitatea datelor și le-a fost cerut acordul în ceea ce privește înregistrarea interviurilor.

Interviurile s-au desfășurat într-un context informal fiind un loc cât mai confortabil pentru respondenți, un singur interviu a fost realizat telefonic din cauza indisponibilității respondentului. Pentru a păstra confidențialitatea datelor, numele respondenților nu este transcris în analiza datelor.

Interviurile au fost transcrise și s-a realizat analiza cu ajutorul celor 5 tematici din ghidul de interviu care vizează atingerea obiectivelor.

3. Rezultate

În prima parte a analizei se prezintă datele socio-demografice, pentru a identifica atât mediul de proveniență cât și zona de unde provin respondenții, vârsta și sexul.

Vârsta celor 10 respondenți este cuprinsă între 20-30 ani. Majoritatea persoanelor sunt de sex feminin. Există un aspect comun în privința celor 10 respondenți, mediul de proveniență fiind urban, iar majoritatea provin din Hunedoara (7 respondenți), iar ceilalți din Timișoara (3 respondenți).

3.1. Înțelegerea divorțului părinților din perspectiva copiilor

Respondenții au precizat că de-a lungul divorțului, au resimțit tensiunea și conflictele părinților, fiind implicați în mod direct. Majoritatea respondenților au afirmat că nivelul lor de înțelegere la momentul respectiv era destul de scăzut având în vedere vârsta fragedă. Totodată, două persoane susțin că în mare parte au fost conștienți de situație.

„La vârsta de 4-5 ani chiar pot spune că eram relativ conștientă de faptul că părinții mei nu mai sunt împreună, mergeam să-l vizitez aproape în fiecare zi, doar pe tatăl meu deoarece fratele meu își petrecea mai mult timp acolo la el după

despărțire ... ceea ce nu era corect față de mine.” (R.1)

Respondenții care au avut o vârstă mult mai fragedă la momentul divorțului, au rămas cu mai puține amintiri în ceea ce privește conflictele din interiorul familiei, iar prin urmare se pot adapta mai ușor la viața de după divorț și la familia monoparentală (Spânu, 1998).

„Aveam 4 ani când au divorțat părinții mei, mă gândeam că viața noastră o să fie diferită, țin minte că am simțit mult mai multă liniște când tatăl meu s-a mutat de la noi, nu am fost atât de afectată atunci la vârsta aceea, iar când am mai crescut nu îmi mai aminteam atât de bine momentele din vremea aceea. După 2 ani de la divorț am avut încă un tată de care mi-a plăcut încă de la început. Îi iubesc pe amândoi”(R.4)

De asemenea, conflictele la care erau supuși respondenții, au contribuit în mare parte la acceptarea momentului de criză mult mai ușor, cel puțin în momentul conștientizării deciziei divorțului.

„Eram mică când ei au divorțat, dar pot spune că în momentul în care am mai crescut și am realizat ce se întâmplă în casa noastră, simțeam că așa trebuia să fie. Recunosc, mi-a fost mereu milă de tatăl meu că o să rămână singur, dar nu putea să rămână cu noi în aceeași casă, pentru noi așa a fost cel mai bine.”(R.3)

Sentimentele pe care le resimt copiii la aflarea despărțirii dintre cei doi părinți sunt deseori negative, fie că mediul familial este sănătos sau nu. Copiii manifestă sentimente de furie, de negare, de vinovăție.

La întrebarea [Cum te-ai simțit când ai aflat că părinții tăi urmează să divorțeze?], 5 din 10 respondenți s-au simțit vinovați pentru situația divorțului.

„Mă simțeam trist, abandonat, vinovat, când am mai crescut m-am întrebat deseori dacă puteam să schimb ceva. Credeam că am făcut ceva greșit și că sunt greu de crescut (...) părinții mei lucrau mult, trebuia mereu să pună pe cineva să aibă grijă de mine.” (R.8)

În schimb, ceilalți 5 respondenți au răspuns într-un mod mai general.

„Nu știam ce urma și cum o să fie.” (R7).

Așa cum specifică și Rudico & Gholamali (2015), fiecare cuplu are un motiv propriu pentru care recurge la divorț, dar un lucru trebuie să fie cert: copiii nu sunt motive pentru care părinții divortează.

3.2. Identificarea efectelor negative ale divorțului

Fie că a fost vorba de efecte pe termen scurt sau pe termen lung, acestea nu au lipsit din viața respondenților. În urma unui divorț, rareori tații sunt cei care primesc custodia copilului. Acest lucru a fost identificat la 9 din 10 respondenți.

La întrebarea [*Care era relația ta cu părinții înainte de divorț? Dar acum?*], majoritatea respondenților au precizat că relația copil-părinte a avut de suferit, un interes mai scăzut față de părintele plecat din familie și o apreciere mai mare față de părintele rezident.

„Cu mama am o relație super, mereu am avut, suntem ca două prietene, mai ales de când am crescut (...) la fel și cu tata, suntem apropiați sau cel puțin el încearcă, dar parca nu e la fel ca și cu mama. Nu știu... între mine și tatăl meu parcă la un moment dat s-a rupt ceva și oricât de mult aș încerca să mă apropi de el parcă nu reușesc.” (R6)

La întrebarea [*Ești consumator de tutun/alcool/substanțe?*] 9 din 10 respondenți au declarat că sunt consumatori de tutun începând cu o vârstă fragedă și 5 din 10 respondenți au mărturisit că sunt sau că au încercat cel puțin o dată droguri, iar ocazional consumă și alcool.

„Sunt consumator de tutun de la vârsta de 13 ani, acum având 23 de ani, am fost consumator de substanțe timp de 2 ani și am consumat și alcool. Eu chiar consider că aceste dependențe sunt din familie, din cauza trăirilor pe care le-am experimentat. Cu siguranță dacă trăiam într-un mediu liniștit, într-un mediu plin de armonie și dacă aș fi avut o copilărie normală, nu aș fi avut aceste vicii.” (R.1)

Potrivit lui Rector și Fagan (2000), consumul de alcool și droguri în rândul minorilor se regăsește în medii familiale caracterizate de conflictele parentale. Modelul familial are un impact major, în ceea ce privește modul în care percepi normalitatea și modul în care îți construiești propriul cămin familial.

La întrebarea [*Ce părere ai despre tine? Poți să vorbești un pic despre asta?*], 5 din 10 respondenți sunt mulțumiți de felul în care sunt și de realizări. În schimb, ceilalți respondenți prezintă o imagine de sine scăzută, neîncredere în propriile calități, frică de expunere din cauza rușinii, anxietate și chiar episoade de depresie.

„De ceva timp am devenit o persoană anxioasă, mi-e frică să nu fac ceva

greșit, mai ales în fața părinților mei, sunt o persoană căreia îi este frică de singurătate și trăiesc cu rană de abandon. Mereu când am intrat într-o relație parcă făceam lucruri și mă comportam într-un mod urât ca să fiu părăsită, mai apoi, îmi doream persoana respectivă înapoi.”(R1)

Îngrijorător este că unul dintre subiecți a avut tentative de suicid de mai multe ori din cauza părintelui, fiind agresat sexual, verbal și fizic.

„Am schimbări de comportament, am episoade de depresie la greu, când eram mică dacă luam o notă proastă eram bătută mereu, am început să am comportament autodistructiv, în clasa a VIII-a am încercat să mă sinucid pentru că taică-miu venea beat și mă agresa sexual. Asta se întâmpla după divorț pentru că am rămas la tatăl meu, el s-a mutat într-un oraș cu mai multe posibilități și am decis să stau cu el ca să fac o școală mai bună”. (R2)

După divorț, asistentul social joacă un rol important în viața familiei. Membrii au nevoie de consiliere în ceea ce privește depășirea situației de criză, dar și de monitorizare. Accentul trebuie plasat pe mediul familial, dezvoltând un mediu armonios pentru minor.

În încercarea de a suplimenta veniturile după divorț, părintele rezident migrează pentru o perioadă de timp în străinătate. Astfel, 5 din 10 cazuri, precizează că, la o perioadă după divorț, părintele rezident a ales să plece în străinătate pentru a aduce un surplus financiar familiei, ceea ce a produs și mai multe efecte negative, deoarece, copilul a rămas în grija buniciilor, resimțind lipsa afecțiunii părintești.

La întrebarea *[Care era nivelul de trai al familiei?]* respondenții consideră că preferau să aibă mai puține venituri financiare, decât să rămână fără ambii părinți.

„Am avut de toate, dar mai bine nu aveam, după ce că tata nu era prezent, a mai plecat și mama pe dincolo pentru a ne putea descurca. Am avut multe responsabilități, la vârsta de 12 ani trebuia să car lemne și să fac focul, să am grijă de casă, să fac de mâncare, bunica era bătrână”. (R8)

3.3. Identificarea principalelor cauze ale divorțului

S-a identificat un aspect comun la toți respondenții. La întrebarea *[Era un motiv anume pentru care se iscau certuri în unele momente?]*, principala sursă a conflictelor era consumul de alcool.

„În mare parte certurile începeau pe fondul consumului de alcool al tatălui,

mama îi tot spunea că exagerează și de acolo începea cearta.”(R3)

Totodată, alți respondenți susțin că nemulțumirile începeau din cauza geloziei, de aici și consumul de alcool și bineînțeles și violența.

„Tata pe baza unor frustrări personale era foarte gelos, chiar și fără motiv, îi amenința atât pe bunicii mei, cât și pe mama că îi omoară.” (R5)

Dependența de alcool/substanțe este strict legată de violență, deoarece după violență apare consumul de alcool din cauza vinovăției. (Rudico, 2015)

La întrebarea [*Care era modul de rezolvare a unui conflict apărut în familie?*], 9 din 10 cazuri au precizat că modul de rezolvare era agresiv, pornea cu o ceartă, se ajungea la violență. Majoritatea susțin că violența s-a transmis și se manifestă și în viața lor, în momentul prezent.

„Nu cred că era un mod de rezolvare, mă gândeam că nu o să se mai întâmple un alt episod din cauza fricii induse de abuzul fizic.” (R.3)

Tot în același mod erau rezolvate conflictele apărute în familie și la ceilalți respondenți. Astfel, au întâmpinat dificultăți în relație, iar acum tind să reacționeze agresiv, cel puțin verbal.

„Asta fac și eu, rezolv un conflict sau o problemă tot prin ceartă, țip, trântesc, e un impuls și când mă liniștesc îmi dau seama că greșesc.”(R10)

La întrebarea [*Se consuma alcool la voi în familie?*] răspunsul celor 10 respondenți a fost da, prin urmare consumul de alcool este un factor major în ceea ce privește decizia părinților de a divorța, consumul de alcool conduce spre multe alte cauze cum ar fi violența domestică, verbală, infidelitate și gelozie.

3.4. Explorarea rolului asistentului social în situațiile de divorț

În ultima tematică, s-au identificat informațiile pe care tinerii le cunosc despre asistentul social și care este percepția atunci când facem referire la sprijinul oferit membrilor familiei în timpul divorțului. Respondenții au cunoștințe legate de semnificația asistenței sociale și găsesc ca fiind relevant rolul specialistului în familiile care se confruntă cu divorțul.

„Ar fi bine ca fiecare să apeleze la serviciile unui asistent social în momentul divorțului. Acesta poate fi îndrumător, consilier, sprijin, dar accentul trebuie pus pe copii, părerea mea.” (R1)

„În cazul în care mama și copiii sunt victime ale violenței domestice, asistentul social îi poate îndruma spre o viață independentă și sigură.”(R5)

4. Concluzii și propuneri

În urma colectării și analizării datelor, cercetarea a atins toate obiectivele propuse.

Divorțul afectează în mod direct dezvoltarea copilului, deoarece modelul familial modifică viitorul și viața de adult. Printre efectele negative ale divorțului, cele mai frecvente răspunsuri fac referire la un consum de tutun de la o vârstă foarte fragedă la 9 din 10 persoane și consum de substanțe și alcool la 5 din 10 persoane. Cei care întâmpină aceste situații, nu au experimentat o copilărie corespunzătoare și prezintă și consecințe în viața de adult. Sentimentele resimțite de respondenți în viața de adult sunt negative, de anxietate, depresie, imagine de sine scăzută, rușine, învinovățire, schimbări de comportament și teamă de abandon.

La 5 din 10 respondenți s-a identificat migrarea părintelui rezident în ideea de a suplimenta veniturile familiei, după divorț. Aspectele comune regăsite în cele 10 interviuri vizează cauzele divorțului, consumul de alcool fiind cel mai frecvent răspuns, urmat de violența în familie. De asemenea, s-a confirmat ideea autorului Kalminj (2013), relația dintre copil și figura paternă, este afectată într-o măsură mai mare decât relația copil-mamă, tatăl fiind cel care prezintă un interes mai scăzut în relaționare, un aspect regăsit și în răspunsurile respondenților.

În urma datelor analizate, se afirmă cele specificate și de Andronachi (2022): sunt identificate atât consecințe pe termen scurt ale divorțului asupra tinerilor, cât și pe termen lung. Consecințele pe termen scurt se referă la episoade de anxietate, tristețe, schimbări ale dispoziției, iar cele pe termen lung se referă la probleme legate de comportament, consum de substanțe. Toate cele menționate sunt regăsite în răspunsurile respondenților.

Bibliografie

1. Amato, P. R. (2014). The consequences of divorce for adults and children: An update. *Društvena istraživanja-Časopis za opća društvena pitanja*, 23(01), 5-24. <https://doi.org/10.5559/di.23.1.01>
2. Andronachi, C. (2022). Divorțul: consecințe asupra cuplului și copilului. *Analele Științifice ale Universității de Stat din Moldova*, 283-286.

3. Artene, P. C. D. (2004) Divorțul și influența lui asupra randamentului școlar. *Știința și învățământul-fundamente ale secolului al xxi-lea*, 26.
4. Cormoș, C. (2006). Efectele divorțului asupra copiilor și a părintelui rămas singur. *Analele Universității „Ștefan cel Mare”, Seria filosofie și discipline socio-umane*, 89-96.
5. Crăciun, D. (2020). Consecințele migrației asupra familiei. Sesiune națională cu participare internațională de comunicări științifice studentești, 203-206.
6. Croitori, C. (2021). Efectele divorțului asupra structurii familiale și a calității relațiilor părinte-copil (Cazul s. Baraboi, r-nul Dondușeni). *Comunicări științifice studentești dedicate aniversării a 75-aa USM*, 251-253.
7. Cușnir, L. (2017). Factorii de influență ai fenomenului suicidal la copii. *Revista de Filosofie, Sociologie și Științe Politice*, 173(1), 205-212.
8. Fagan, P. F., & Churchill, A. (2012). The effects of divorce on children. *Marri Research*, 1, 1-48.
9. Fagan, P. F., & Rector, R. (2000). The effects of divorce on America. *World and I*, 15(10), 56-61.
10. Grumațchi, C. & Briceag, S. (2019). Influența divorțului asupra afectivității la adolescenți: diferențe de gen.
11. Kalmijn, M. (2013). Long-term effects of divorce on parent-child relationships: Within- family comparisons of fathers and mothers. *European sociological review*, 29(5), 888- 898.
12. Malinche, D. M. (2018). Particularitățile implementării medierii la soluționarea litigiilor de familie. *Dezvoltarea inovativă, colaborativă, incluzivă a cooperativelor: teorie, practică, perspective*, 1, 253-257.
13. Mărgineanu, L. și Focșa, T. (2013). Consecințele psihosociale ale divorțului asupra copilului. Promovarea drepturilor omului în contextul integrării europene: teorie și practică, 313-318). Chișinău: Editura ULIM.
14. Mihăilescu, I. (1999). Familia în societățile europene. București, Editura Universității București.
15. Pavlenko, L. și Tonu-Lișan, A. (2019). Consilierea psihologică în remediarea imaginii de sine scăzute la preadolescenții din familiile divorțate. *Învățământ superior: tradiții, valori, perspective*, 2, 148-152.

16. Petriciuc, C. și Țurcan, R. (2014). Divorțialitatea ca proces social în Republica Moldova prin prisma analizei statistice. Conferința Tehnico-Științifică a Colaboratorilor, Doctoranzilor și Studenților: consacrată celei de-a 50-a Aniversări a U.T.M., Chișinău, Republica Moldova: Tehnica-UTM, 3, 369-372.
17. Rudico, C. & Gholamali, M. (2015). Influența cauzelor divorțului asupra imaginii de sine a copiilor. *Preocupări contemporane ale științelor socio-umane*, 58-63.
18. Spânu, M. (1998). Introducere în asistența socială a familiei și protecția copilului. Chișinău: Editura Tehnică.
19. Strugariu, A. M., & Grigore, M. C. (2016). The effects of divorce on children and the role of the social worker. *BlackSea Journal of Psychology*, 7(1), 71-76.

Journeys Beyond Borders: A Qualitative Exploration of Romanian Emigration Experiences to Western Europe

Loredana-Marcela TRANCĂ¹, Adina-Lavinia BOJESCU²

Abstract

Emigration has emerged as a compelling pathway for many Romanians seeking improved social, economic, and cultural opportunities. This study examines the lived experiences of 12 people from the counties of Botoșani (Eastern Romania) and Timiș (Western Romania) who emigrated to Western European countries over the past decade. Employing a qualitative methodology, semi-structured interviews were conducted between April and June 2023, both in-person and online, following participants' informed consent. The data, processed inductively through thematic analysis, reveal critical insights into the motivations and challenges faced by Romanian emigrants. Key motivators include aspirations for enhanced quality of life, family reunification, and immersion in diverse social and cultural settings. However, participants encountered significant adaptation hurdles, including language barriers, difficulties securing employment aligned with their qualifications, and navigating unfamiliar public transportation systems. For individuals with pre-established family networks abroad, the adaptation process proved notably smoother. These findings underscore the multifaceted nature of the emigration experience, offering valuable perspectives for policymakers and support systems aimed at facilitating smoother transitions for emigrants.

Keywords: emigration, motivation, challenges, Romanians, Western Europe

¹ West University of Timisoara, Blvd. Vasile Pârvan, No. 4, 300223, Timisoara, Timis, Romania; E-mail: loredana.tranca@e-uvv.ro

² West University of Timisoara, Blvd. Vasile Pârvan, No. 4, 300223, Timisoara, Timis, Romania; E-mail: adina.bojescu02@e-uvv.ro

1. Introduction

The phenomenon of emigration has become a defining characteristic of Romania's socio-economic landscape, gaining significant momentum following the country's accession to the European Union in 2007. Initially characterized by individual migration, this trend has evolved into a more complex pattern involving entire families relocating and establishing residence abroad. The motivations behind this decision often stem from dissatisfaction with low wages, limited professional opportunities, and substandard living conditions in Romania, prompting individuals to seek better prospects elsewhere (Bleahu, 2004).

The International Organization for Migration (2019) and Carling (2017) identifies key drivers of emigration as economic, socio-political, and cultural. Push factors include poverty, unemployment, and systemic instability, while pull factors encompass higher salaries, better living standards, and favorable professional environments. Additionally, non-economic considerations such as cultural ties and language also play significant roles in migration decisions (Tomescu-Dumitrescu, 2020).

Romania's emigration has had profound implications for key sectors, including healthcare, information technology, and education, where the loss of skilled professionals has strained domestic productivity. (Bărağan, Culmeși, Măracine, 2019; Anghel, 2017) Alongside this professional exodus, Romania faces challenges related to demographic decline and the socio-economic impacts of family separations. This context underscores the necessity of examining both the motivations and implications of Romanian emigration, particularly to Western Europe, as these insights inform strategies to mitigate adverse effects and optimize the potential benefits of emigration.

1.1. The Conceptual Framework of Emigration

Emigration is fundamentally defined as the process of leaving one's country of origin to settle in another, either temporarily or permanently, depending on adaptation and satisfaction in the host country. It is distinct yet complementary to immigration, reflecting a dynamic interplay of departures and arrivals (Bărağan, Culmeși, Măracine, 2019). Motivations for emigration often span financial aspirations, educational opportunities, family reunification, and the pursuit of

improved living standards, as highlighted by Crețu (2018).

1.2. Historical Trends in Romanian Emigration

Since the 1990s, Romanians have increasingly migrated to countries such as France, Germany, Canada, and the United States. This trend accelerated post-EU accession, with Italy, Spain, and Germany emerging as key destinations (Mateescu, 2023). The financial crisis of 2008 prompted a shift in emigration patterns, as Southern European countries struggled economically, redirecting flows to more stable economies like Germany and the United Kingdom (Rotaru, 2016).

1.3. Motivations for Emigration

Romanian emigration to Western European countries is driven by a complex interplay of economic, social, and individual factors. The primary motivations include economic conditions (Iordache & Matei, 2020), social networks (Davidescu et al., 2019; Blumenstock et al., 2023), and personal aspirations (Papadopoulos & Fratsea, 2022; Fischer-Souan, 2019). Economic disparities between Romania and Western European countries, alongside the liberalization of labor markets, have significantly influenced emigration patterns (Cozma & Bocancia, 2019). Additionally, individual characteristics and social origins play a role in the decision to migrate, with some migrants seeking better socio-economic opportunities abroad (Plopeanu et al., 2019). Studies highlight the centrality of economic factors in Romanian emigration. A report by the OECD (2019) indicates that nearly two-thirds of Romanian emigrants cite better job opportunities and salaries as primary drivers, with family reunification ranking as the second-most cited reason (Șerban-Opreșcu et al., 2021). These motivations align with broader theories positing that emigration often seeks to improve key aspects of life, including income, family well-being, and lifestyle (Sandu et al., 2017).

Educational prospects also influence emigration decisions, particularly among students and highly qualified professionals (Roman & Vasilescu, 2016). Research by Ghergheș et al. (2020) reveals that engineering students in Romania often migrate due to dissatisfaction with local job prospects, while approximately 85% of medical students express intent to practice abroad, driven by superior

career opportunities in countries like Germany and the UK (Şerban-Oprescu et al., 2021).

1.4. Implications of Emigration

The ramifications of Romanian emigration are multifaceted. On a macroeconomic level, the departure of skilled professionals has exacerbated shortages in critical sectors such as healthcare and education, straining national systems (Săcălean & Boglarka, 2016). Additionally, demographic challenges, including declining birth rates and aging populations, have been exacerbated by emigration (Mateescu, 2023).

At the familial level, emigration has introduced crises of separation and adaptation, particularly among children left behind by migrant parents. These disruptions manifest in social and emotional challenges, including difficulties in school, vulnerability to abuse, and strained parent-child relationships (Mateescu, 2023).

Efforts to address these challenges have included governmental initiatives aimed at incentivizing the return of emigrants through targeted investments and programs. However, these measures have yet to significantly counterbalance the allure of better opportunities abroad.

Romanian emigration to Western Europe is shaped by a complex interplay of socio-economic, cultural, and personal factors. While this movement offers opportunities for individual and familial advancement, it also presents significant challenges for Romania's socio-economic stability and development. This study proposed to examine the lived experiences of Romanian emigrants, shedding light on their motivations, challenges, and adaptation strategies.

2. Research methodology

2.1. Research design

This study employs a qualitative research design to explore the emigration experiences of individuals from Botoşani and Timiş counties from Romania, who have settled in Western European countries. The qualitative approach was chosen for its ability to delve deeply into personal narratives, capturing the nuanced

motivations, challenges, and impacts associated with emigration. Data collection was conducted using semi-structured interviews, which allowed participants to provide detailed and rich accounts of their experiences. The interview guide comprised 19 questions, aligned with the study's objectives and research questions.

2.2. Research strategy

The research process was systematically organized into several stages. Initially, the qualitative method was selected as the most suitable for achieving the research objectives. Subsequently, the purpose, objectives, and key research questions were clearly articulated. Data collection was carried out using both face-to-face and virtual interviews via Google Meet and Zoom, ensuring flexibility and inclusivity. Each interview was recorded (with participants' consent), transcribed verbatim, and analyzed using inductive coding to identify recurring themes and subthemes.

2.3. Research objectives

The overarching aim of this study is to document the emigration experiences of individuals from Botoșani and Timiș counties who have moved to Western Europe. Specifically, the study seeks to identify the motivations driving their decision to emigrate; understand the difficulties encountered during their emigration journey and settlement abroad and explore the effects of emigration on their personal lives and well-being.

The study addresses the following research questions: What motivated individuals from Botoșani and Timiș counties to emigrate to Western European countries? What challenges did they face during their emigration journey and settlement abroad? How has emigration impacted their lives and well-being?

2.4. Participants

The study participants comprised Romanian citizens from Botoșani and Timiș counties who emigrated within the last decade and currently reside in Western European countries such as England, Belgium, Germany, Scotland, Italy, France, and the Netherlands. The sample consisted of 12 participants, selected through snowball sampling: 3 women and 9 men, aged between 21 and 38 years,

representing both rural and urban areas. Their educational backgrounds varied, with 10 holding high school diplomas, 1 holding a vocational school qualification, and 1 possessing a bachelor's degree.

2.5. Data collection

Data collection was facilitated through semi-structured interviews, guided by a 19-question framework designed to elicit participants' in-depth reflections. Key topics included the reasons for emigration, adaptation experiences, interactions with local communities, challenges faced, and the impact on personal and family life. Interviews were conducted both face-to-face (5 participants) and online (7 participants) between April and June 2023, with each session lasting approximately 30 minutes. The interviews were recorded with consent, transcribed into Word documents, and anonymized to maintain confidentiality.

2.6. Data analysis

The transcribed interviews were analyzed using an inductive coding approach to identify patterns, themes, and subthemes. This method enabled the categorization of complex data into meaningful insights corresponding to the study's research objectives.

2.7. Ethical considerations

Participants were informed about the study's purpose, the voluntary nature of participation, and the measures taken to ensure confidentiality and anonymity. Verbal informed consent was obtained prior to each interview, with participants given the right to withdraw at any time or request edits to their contributions.

3. Results and Discussions

This section offers an in-depth understanding of the emigration experiences of individuals from Botoșani and Timiș counties who relocated to Western European countries. The analysis reflects participants' motivations and challenges following emigration, while discussing emigration effects and broader implications aligned with existing literature.

3.1. Motivations for Emigration

The primary motivation for emigration cited by participants was financial improvement, with 9 out of 12 respondents emphasizing this factor. Participants described aspirations for better living standards and the inability to meet their goals within Romania emphasizing the significant gap between salaries in Romania and those abroad and also the scarce job opportunities: "Because of the financial situation and what people I know said, I wanted to try something new." (M, 22, BT) "Salaries in Romania are too low compared to salaries abroad." (Ş, 21, BT) "I made this decision because I wanted a more decent life than at home." (C., 23, TM) Other motivations included personal reasons such as reuniting with a partner: "I left from the desire to be near my life partner who was already settled there." (L., 26, TM)

The findings underscore a strong economic impetus for emigration, particularly among individuals from rural areas in Botoşani County, where job scarcity and financial instability are more pronounced. These reasons are consistent with prior research (Cormoş, 2015; Frunză et al., 2009), underscoring financial drivers and employment opportunities as key catalysts for migration.

3.2. Expectations and challenges

Many respondents expressed high expectations for better financial stability and quality of life before emigrating. Most participants confirmed these expectations were fulfilled, emphasizing improved salaries and a more secure lifestyle: "A quieter life without the worry of tomorrow. Yes, now I don't have that worry of 'what will I do tomorrow'." (A, 38, TM) "When I left for another country, my goal was to work and have a fairly decent salary, and these expectations were confirmed." (G, 22, TM) Participants viewed emigration as a pathway to escape economic insecurity and achieve upward mobility. However, a few participants noted cultural and social adjustment challenges, revealing that achieving financial stability does not entirely mitigate the difficulties associated with relocation. However, not all respondents had specific expectations prior to emigrating, suggesting that some decisions were driven by immediate economic pressures rather than long-term planning. The confirmation of participants' expectations regarding financial stability and quality of life abroad underscores the effectiveness

of emigration as an economic strategy for individuals seeking upward mobility. However, the absence of professional growth opportunities in Romania poses a systemic challenge that could be addressed through targeted economic and employment policies to reduce emigration pressures.

The study highlighted mixed experiences with social and cultural adaptation. While most participants adapted relatively easily, a minority struggled to integrate fully: "Socially, I adapted relatively easily, but I encountered small problems with their culture." (S, 23, TM) "I couldn't adapt to the life of those abroad; their lifestyle is too monotonous." (Ş, 21, BT) Some participants emphasized the initial cultural barriers but acknowledged the benefits of learning from these experiences: "I had a little more difficulty adapting, but I can say that I learned a lot of good things from them, for example, the state should help the population develop, etc." (M., 28, TM) These findings highlight the diverse experiences of cultural adjustment among emigrants. While some successfully integrate into their new environments, others face prolonged struggles, suggesting that adaptability is influenced by both individual resilience and external support systems.

Language barriers were identified as a significant hurdle during the initial phase of migration, affecting participants' ability to navigate employment and daily life. Many respondents opted for self-directed learning instead of formal courses: "Language was a difficulty at first." (L., 26, TM) "I studied a little at home, but for the most part, it was quite difficult." (A., 38, TM) This finding aligns with prior research (Pociovălişteanu, 2014) on the challenges faced by migrants.

Most respondents reported positive experiences in securing employment, facilitated by local job agencies or pre-existing networks. Nevertheless, a few participants faced initial difficulties due to language barriers or incomplete documentation: "It's very easy to find a job as long as you want to do something." (V, 32, BT) "The experience was hard; it's hard to find a job you like. But once I found one, I worked." (G, 22, TM) "If you don't know the language, it will be quite difficult for you to get along with the employers; however, English also helped me." (A., 38, TM) For those with a secure job before emigrating, the transition was smoother: "It was easy! When I left Romania, I had a job secured." (R., 22, BT) These responses highlight the importance of language proficiency and pre-arranged employment in easing the job search process for migrants. Additionally,

the role of social networks in securing employment underscores the interconnectedness of economic and relational factors in migration experiences. Participants also noted that professional advancement abroad was more accessible than in Romania, with merit and skills being key factors for promotion. This contrasts with perceptions of limited opportunities for growth in their home country.

The integration process varied among respondents. Most described positive interactions with local communities, though a few reported experiences of discrimination: "90% of the people I interacted with were always polite and friendly." (M., 26, TM) "In interaction with people of the nationality of the country I emigrated to, I felt a trace of racism, but I was left with a pleasant feeling from people of different nationalities who were, like me, in the position of emigrant." (S., 23, TM) Social connections were often facilitated through acquaintances or relatives, easing the process of making friends and integrating: "I had a lot of help from people I already knew there; through them, I managed to enrich my group of friends." (S., 23, TM)

In addition to this challenges, practical issues such as navigating public transportation and finding suitable accommodation were also highlighted: "I can say that one difficulty was getting around, not knowing the bus routes, I often had to walk to get where I needed to go, for example to go shopping, to work." (M., 22, BT)

The results reveal a complex interplay between individual adaptability, external challenges, and social support in shaping migrants' experiences.

3.3. Effects of emigration

Participants highlighted both positive and negative changes in their personal and family lives post-emigration. Positive outcomes included increased financial stability, personal growth, and the development of new skills: "The way of thinking, the way of looking at opportunities, has changed positively." (V, 32, BT) "I learned new skills, which led to an increase in the level of training and a change in the position I was working in." (S, 23, TM) "Yes, I can say that there have been developments. As long as you show interest, it is much easier to evolve than in Romania, professionally, there are more opportunities.

They appreciate you based on how much you know and how much you can do, not by your grades, like in Romania." (V, 32, BT) Respondents highlighted that in their host countries, professional advancement was more merit-based, and opportunities for skill development were readily available: "I learned new skills in the activity I was carrying out, which led to an increase in the level of training and a change in the position I was working in." (S, 23, TM) The results suggest that emigration facilitated better career prospects and personal development compared to the opportunities available in Romania.

All participants reported significant financial improvements for themselves and their families:

"Yes, I managed to cover some debts, and finally managed to put money aside." (M, 22, BT)

"I allowed myself a better life for myself and my family." (C, 23, TM) Similarly, all participants indicated that their overall quality of life had improved post-emigration: "It is much better for me than it was in Romania." (M, 28, TM) "The quality of my life has improved considerably since I emigrated." (V, 32, BT) This demonstrates the success of migration as a strategy for economic and lifestyle enhancement, though the trade-off in emotional and social dimensions remains apparent.

Despite the benefits, some participants reported negative emotional and social changes, such as homesickness, a sense of isolation, and strained family relationships: "The relationship between me and my family members has cooled down." (L., 26, TM) "I feel homesickness, longing for everything that our country means, weighing me down." (C, 23, TM) "As a negative change, I can say that I became more withdrawn and tried to cope on my own, without asking for help, even though it was difficult for me." (M, 22, BT) Interestingly, a few respondents noted no negative effects, suggesting individual differences in adaptability and resilience: "There were no negative changes in my life after emigration." (L, 26, TM) The findings underscore the emotional toll of emigration, particularly the difficulty of maintaining close relationships and the feeling of isolation.

The findings of this study contribute to a nuanced understanding of Romanian emigration, particularly from regions like Botoșani and Timiș counties. The results reinforce existing literature on migration motivations and challenges,

such as those by Frunză et al. (2009) and Briceag & Corcevoi (2016), while also providing fresh insights into the interplay of cultural, social, and professional factors shaping the emigration experience.

4. Conclusions

This study has illuminated the multifaceted experiences of Romanian emigrants, particularly those from Botoșani and Timiș counties, as they sought better opportunities in Western European countries. The primary motivations for emigration centered around improving financial stability, securing higher-paying jobs, and pursuing a better quality of life for themselves and their families.

However, the journey of emigration was not without its challenges. Among the most significant difficulties were language barriers, which most respondents faced upon arrival in their host countries. Additional challenges included navigating unfamiliar public transportation systems and adapting to new social and cultural environments. Notably, many respondents chose to learn the host country's language independently, often foregoing formal courses that could have facilitated the process. The general politeness and friendliness experienced by most participants reflect a welcoming environment in many cases. However, instances of discrimination highlight the need for anti-racism initiatives and community-building programs to foster greater inclusivity.

The effects of emigration were both positive and negative. On the positive side, respondents reported enhanced financial stability, improved standards of living, new professional skills, and greater opportunities for career advancement. These experiences also led to shifts in mentality and personal growth. These findings support existing research emphasizing the economic incentives of migration and the higher value placed on skills and performance in host countries. Conversely, the negative impacts of emigration included homesickness, missing family and friends, and, for some, feelings of isolation and anxiety.

Despite these challenges, most participants expressed satisfaction with their current quality of life abroad, emphasizing the financial improvements and professional opportunities they have achieved. The primary drawback they identified was the emotional toll of being separated from their loved ones.

These findings align with prior research, such as that by Cormoș (2015), which highlights similar changes in emigrants' financial and professional statuses, as well as shifts in mentality, perceptions, and life principles.

The findings validate and extend theories of migration that prioritize economic drivers as primary catalysts, while also emphasizing the significance of social and cultural adaptation challenges. Moreover, the study highlights the duality of emigration experiences—balancing financial and professional growth against emotional and social costs—thereby enriching theoretical debates about the complexity of transnational mobility. This research also bridges gaps in understanding how regional disparities within a country shape emigration motivation, aligning with and extending prior studies (e.g., Frunză et al., 2009; Briceag & Corcevoi, 2016).

The study underscores the necessity for targeted policy interventions to support emigrants in their integration into host societies. Programs addressing language acquisition, cultural orientation, and professional guidance could mitigate initial adaptation challenges such as language barriers and cultural dissonance. Employers and policymakers in host countries could also leverage the findings to develop workplace initiatives that foster inclusion and support career progression for migrants. Additionally, Romanian policymakers might use these insights to implement regional development programs that address economic disparities, potentially reducing the need for economically motivated emigration. Finally, the findings could inform transnational initiatives to enhance migrant well-being and maintain familial connections, addressing the emotional and relational strains identified by participants.

A notable limitation of this study is the small sample size, which constrains the generalizability of the findings to the broader population. Nonetheless, the insights derived offer valuable contributions to understanding the emigration experiences of individuals from Botoșani and Timiș counties. Future research should aim to include a larger and more diverse sample, encompassing multiple Romanian regions and a broader age range, to provide a more comprehensive picture of the emigration phenomenon. By documenting these lived experiences, this study lays the groundwork for policies and initiatives aimed at improving the emigration experience for Romanians in Europe.

This study contributes to a deeper understanding of the emigration phenomenon and underscores the importance of addressing the challenges through targeted interventions that can enhance the overall experience of migrants and foster greater long-term satisfaction and integration.

References

- Anghel, R. G, Coşciug, A. (2017). *Tipare și mecanisme ale migrației de întoarcere în România*, Universitatea Babeș-Bolyai, 1.
<https://migrationcenter.ro/wp/wp-content/uploads/2021/06/working-paper-1-1.pdf>
- Bărăgan, E. N., Culmeși, A. L., Mărăcine, L. C. (2019). Analiza statistică a emigrării. Cazul României. *Ecostudent - Revistă de cercetare Științifică a studenților economiști*, 13.
https://www.utgjiu.ro/ecostudent/ecostudent/pdf/2019-13/05_Culmesi%20Liliana%20verificat.pdf
- Bleahu, A. (2004). *Romanian migration to Spain. Motivation, networks and strategies*, Institute for Quality of Life, Romanian Academy, București.
<https://core.ac.uk/download/pdf/11869582.pdf>
- Blumenstock, J., Chi, G., & Tan, X. (2023). Migration and the Value of Social Networks. *The Review of Economic Studies*.
<https://doi.org/10.1093/restud/rdad113>
- Briceag, S., & Corcevoi, M. (2016). Migrația economică și impactul ei asupra calității vieții de familie. *Univers Pedagogic*. 2(50):69-75.
https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/69_75_Migratia%20economica%20si%20impactul%20ei%20asupra%20calitatii%20vietii%20de%20familie.pdf
- Carling, J. (2017). 'How Does Migration Arise?', in McAuliffe, M. and M. Klein Solomon (Conveners) *Ideas to Inform International Cooperation on Safe, Orderly and Regular Migration*, IOM: Geneva.
- Cormoș, V. C. (2015). *Schimbări identitare în lumea migrației internaționale*. Lumen.

- Cozma, D.G., & Bocancia, M. (2019). The trend of the Romanian migration flow explained by means of statistical models. *CES Working Papers* 9(3). https://ceswp.uaic.ro/articles/CESWP2019_XI3_COZ.pdf
- Crețu, A. (2018). Fenomenul migrației și piața muncii din România. *Revista Științifică Internațională Supremația Dreptului*, 2:178-184. https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/180-186_9.pdf
- Davidescu, A. A. M., Ghinararu, C. C., Maicaneanu, L. (2020). Revealing the Main Drivers of Romanians' Migration in the European Context. An Empirical Approach Based on Gravity Models. In: Fotea, S., Fotea, I., Văduva, S. (eds) *Challenges and Opportunities to Develop Organizations Through Creativity, Technology and Ethics*. GSMAC 2019. Springer Proceedings in Business and Economics. Springer, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-030-43449-6_6
- Fischer-Souan, M. (2019). Between 'Labour Migration' and 'New European Mobilities': Motivations for Migration of Southern and Eastern Europeans in the EU. *Social Inclusion*, 7(4), 7-17. <https://doi.org/10.17645/si.v7i4.2334>
- Frunză, R., Maha, L.G., & Mursa, C. G. (2009). Reasons and Effects of the Romanian Labour Force Migration in European Union Countries. *Centre for European Studies Working Papers Series*. 1(2):37-62. <https://www.cceol.com/search/article-detail?id=25819>
- Ghergheș, V., Dragomir, G.M., & Cernicova-Buca, M. (2020). Migration Intentions of Romanian Engineering Students. *Sustainability*. 12(12):1-31.
- International Organization for Migration (2019). International Migration Law. Glossary on Migration. https://publications.iom.int/system/files/pdf/iml_34_glossary.pdf
- Iordache, M. & Matei, M. (2020). Explaining Recent Romanian Migration: A Modified Gravity Model with Panel Data. *Journal of Social and Economic Statistics*, 9 (1):46-64. <https://doi.org/10.2478/jses-2020-0006>
- Mateescu, A-M. T. (2023). Strategic planning regarding the phenomenon of migration and the family crisis in Romania. *Ars Aequi*, 12(1), 368–381. <https://revista.drept-ovidius.ro/index.php/arsaequi/article/view/240>

- OECD (2019). *Talent Abroad: A Review of Romanian Emigrants, Talent Abroad*, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/bac53150-en>.
- Papadopoulus, A. G. & Fratsea, L. M. (2022). Aspirations, agency and well-being of Romanian migrants in Greece. *Population, Space and Place* 28(8): e2584. <https://doi.org/10.1002/psp.2584>
- Plopeanu, A. -P., Homocianu, D., Florea, N., Ghiuță, O. -A., & Airinei, D. (2019). Comparative Patterns of Migration Intentions: Evidence from Eastern European Students in Economics from Romania and Republic of Moldova. *Sustainability*, 11(18), 4935. <https://doi.org/10.3390/su11184935>
- Pociovălișteanu, D. M., & Dobrescu, E.M. (2014). The impact of migration on Romania's economical and social development. *Annals of the „Constantin Brâncuși” University of Târgu Jiu, Economy Series*, 1:264-267. https://www.utgjiu.ro/revista/ec/pdf/2014-01/39_Pociovalisteanu,%20Dobrescu.pdf
- Roman, M, & Vasilescu, M. D. (2016). Explaining the Migration Intentions of Romanian Youth: Are Teenegers Different? *Romanian Statistical Review* 4:69-86. https://www.revistadestatistica.ro/wp-content/uploads/2016/12/RRS4_2016_A5.pdf
- Rotaru, I. (2016). The role of Media in Structuring the Social Representations of Romanian Immigrants in Germany. *Journal of Media Research* 9(1):99-120.
- Sandu, D., Toth, G., & Tudor, E. (2017). The nexus of motivation-experience in the migration process of young Romanians. *Population, Space and Place* 24(1):e2114. <https://doi.org/10.1002/psp.2114>
- Săcălean, L., & Boglarka, G. (2016). Migration of Health Professionals, Result of Economic Disparities in Europe - Case Study - Mureș County. *Studia Universitatis Petru Maior. Historia* 16(1):87-95. <https://www.cceol.com/search/article-detail?id=519660>
- Șerban-Oprescu, G.L. Badea, L., Novo-Corti, I., Stanef, M. R., Iacob, S. E., & Piroasca, G. I. (2021). Socio-Psychological Dimensions of Students Migration. A Pilot Study. *The Amfiteatru Economic Journal* 23(15):1015.

Tomescu-Dumitrescu, C. (2017). Migrația în România și perspectivele demografice. *Analele Universității Constantin Brâncuși, Serie Litere și Științe Sociale*, 79-86.

Empirical Research in Social Work and Sociology

Editura Universității de Vest